

45762

28707/P

LUCINA SINE CONCUBITU.

MEMORIE

AAN HET

KONINGLYK

GENOODSCHAP

DER

WETENSCHAPPEN,

TE LONDON.

WARIN

OP EENE ONWEDERSPREEKLYKE

WYZE

ZOO WEL

UIT HET VERNUFT ALS UIT DE ON-
DERVINDING BEWEZEN WORD,

DAT EENE

VROUW ZONDER TOEDOEN EENS
MANS, ZWANGER WORDEN,

EN

KINDEREN BAAREN KAN.

*Naar de vierde vermeerderde en verbeterde Engelsche
Druk, met eene bygevoegde Voorrede en de nodige
Aanmerkingen des Franschen Vertaalers, verrykt.*

UIT HET HOOGDUITSCH VERTAALD.

TWEEDE NEDERDUITSCH DRUK.

Verbeetert en met eene nieuwe Voorrede vermeerderd.

HILL, Sir J

In 's GRAVENHAGE,

By H. H. VAN DRECHT

M. D. CC. LXXIX.

OVID. Fast. V.

*Cur ego desperem fieri sine Coningē Mater?
Et parere intacto, dummodo Casta, viro?*

VOORAFSPRAAK
VAN DEN
NEDERDUITSCHEN
VERTAALER.

Dit Papiere wigt, uit het vindingryk brein eens Engelschmans geboren, vervolgens in het Fransch en verder in het Hoogduitsch verkleed; word hiermede ook in een Nederduitsch gewaad, ter bekyking aan onze nieuwsgierige Lezers en Lezeressen aangeboden. De laatste, voornamelyk, denken wy, dat het niet onopgemerkt zullen laten. Heur bekende neiging tot onderzoek, en blaakende begeerte tot al wat nieuw is, doet ons gelooven dat mogelyk eenige zelfs niet ongenegen zyn zullen door Proefneeming deze vreemde stelling te toetsen. De Kennis der Winden zal nu voortaan door de Schoone Kunne veelligt zoo greetig bestudeert worden, als de kennis der Modes; en zy wien tot nu toe de streeken, ja de naamen zelfs, der Winden, zoo onbekend waren als de regelen der Zedekunde, zullen van nu af zoo prompt als de erwaarendste Bootsman weeten wanneer het West of Zuidwest waait; Wie weet of niet eerlang de Dames, (en in navolging derzelve de Burger Vrouwen en Dogters,) op de openbaare Wandelplaatsen verschynen zullen met geëlectriseerde Buisjes in plaats van Waaiers; en in plaats van per à sols of per à plus, met geprepareerde Machienes tot aantrekking der zweevende Diertjes. Hoe wonderlyk dit schynen mogt, zoude nogtans deze mode, gelyk alle andere wonderlyke modes, wel ras algemeen worden. Ik twyfel niet of de Nederlandsche gens du bon ton en haare naäpers du demi Caractere, zullen in navolging der Engelsche, Fransche en Duitsche even zeer

met dit aartig Tractaatje ingenomen zyn; waarom de Nederduitſche Uitgever ook voornemens is by eenen tweeden druk hiervan zyn naam bekend te maaken; alzoo by op de eclatanſte erkenſenis wegens dit Werkje zoo vaſt vertrouwt als op het Systema zelfs van de bezwangerende Embryonen.

Wy zouden niet nagelaten hebben deze Metaphyſiſche verhandeling met een fraai toepasselyk Tytelplaat te verryken, doch dewyl ons de inhoud opmerkelyk genoeg voorkomt, om de aandacht te kunnen bezig houden, hebben wy daarvan afgezien. Ten gevalle egter van zulke Liederen, die meer genegen met de oogen als met de gedagten te ſpeculeeren, en bekwaamer zyn te zien als te denken, is hierby gevoegt eene ERRATA, waarin die liefhebbers, in plaats van een printje, hen amuſeeren kunnen te kyken. Deze ERRATA is (dank zy de naauwkeurigheid des Drukkers,) ongelyk kleinder gevallen, als wel te verwagten was uit aanmerking van den afstand des Uitgevers en der Drukkers, die bykans zoo verre van elkander verwydert zyn als het vooroordeel van de billykheid — — eene wyde diſtantie!

Wy zullen deze Voorafpraak bekorten; om niet wyd'opig te zyn, ſchoon ons nog veel te zeggen overblyft, en ſtellen zulks uit tot de tweede Uitgaf, waarby wy teffens gelegenheid zullen hebben ons Compliment te maaken voor de gunſtige recensies, waarmede dit Werkje inmiddels ongeſwyfelt verëert ſtaat te worden. De derde, vierde, vyfde en volgende Drukken zullen verder verrykt worden met de nodige Vermeerderingen, Verbeeteringen, Uitbreidingen, Aanmerkingen, Proeven, Bewyzen, enz.

Vermaak U ondertuſſchen wel, beſcheiden Lezers! en denk, dat die het pit tragt te vinden, eerſt weten moet den ſchors te ontleeden.

V O O R A F S P R A A K. v

Dus luide de voorafpraak des Nederduitschen Vertaalers voor den eersten druk van dit Werkje. Die eerste Druk zeer ras uitverkogt zynde, was de Uitgever reets zedert lang in 't geval eene tweede op te leggen; zyn verlangen nochtans om die tweede Druk teffens te verryken met eenige *Aanmerkingen* en byzondere *Anecdotes*, waar toe dit Tractaatje aanleiding heeft gegeven, en die hy van een bekwame hand verwagende is, deed hem dit van tyd tot tyd uitstellen. Doch niet langer de begeerte van veelen willende rekken, gaat hy thans tot deze tweede Uitgave over, tot voldoening van het nieuwsgierig verlangen; zig voorbehoudende de gemelde *Aanmerkingen* en *Anecdotes* dan liever apart als eene *Bylage* hier op te laten volgen.

By deze nieuwe Druk (die hier en daar vermeerdert, zoo niet verbetert, is, en dus voor 't minst niet vermindert te voorschyn komt) kan de Uitgever niet nalaten zyn genoegen te betuigen, dat dit Tractaatje zoo zeer voldaan heeft aan zyn werkende zoo wel als bewegende oogmerk. Deze beide oogmerken zyn toch de meeste, (zoo niet alle,) menschelyke Standen eigen. De *Advocaat* by voorbeeld: bepleit een Rechtsgeding; zyn werkende Oogmerk is *hairkloven* - zyn bewegende Oogmerk, *salaris declameeren*. — De *Boereschout* is naarstig in zyn Ampt; *Gerechtigheid te oeffenen* is zyn werkende, *op buit te loeren* zyn bewegende Oogmerk. — Eene *Coquette* vertoont een gestadig Klugtspel van Kunst- en Vliegwerken; haar werkende Oogmerk is *zig zelve en andere te behagen*; haar bewegende Oogmerk *om door dit lokaas een lossje Vogel in haar knip te vangen*. — Eene bejaarde *Prude* spreekt kwaad van ieder en van alles, wat aan haare holle oogen of

voor haar fombere gedagten zig opdoet; *Lastier* is haar werkende, *Nyd* haar bewegende Oorzaak — — In één woord, by alle menschen is hun ampt, beroep of bezigheid de *werkende*, maar BELANG algemeen de *bewegende* Oorzaak. — — Dus ook brengt een Boekverkoper een Boek in 't licht; dit is zyn werkende — en, voordeel daar door te verkrygen is zyn bewegende Oogmerk. — —

Dus verre de biecht des Uitgevers. — —

Hy kan niet in gebreken blyven by deze gelegendheid meede zyn voldoening kenbaar te maaken over de gunstige *recensies* waarmede dit Werkje verëert is geworden door de in- en uitheemsche PACHTERS GENERAAL van het Oordeel over de *Wetenschappen*. Byzonder betuigt hy zyne erkentenis aan de Geleerde en Kundige Heeren Schryvers der *Hedendaagsche Vaderlandsche Letter-oeffeningen*; die maandelyks by ieder stukje om stryd nieuwe bewyzen geven dat hunne onpartydigheid hun bondig Oordeel evenaart; dit is zoö algemeen bekend, en zy bekomen van tyd tot tyd deswegens zoo veele welmeenende *Complimenten*, dat het overtollig zoude schynen hier by eene pligtpleging naar verdiensten aan Hun af te leggen. Die Heeren hebben de *Lucina sine Concubitu* volmaakt begreepen, het fyne daar van volkomen *gepenetreert*, en naar hun best begrip daar over oordeel gevelt. Veelligt heeft hunlieder gunstige recensie zoo veel als de waarde van 't Werkje zelfs, toegebracht tot het ongemeen spoedig vertier, waar van deze tweede Uitgave een bewys is, en naar alle waarschylykheid nog meer volgende Uitgaven een bewys zyn zullen. Men vind zig verplicht, (ten einde ten vollen recht te doen aan de *valeurs* dier *recen-*
cen-

eenſie ,) bekend te maaken, dat die noch gekogt noch verzocht is, ja zelfs niet *beſolliciteert* door de gewoone *Ambaffade* van één of meerder fraai gebonden Exemplaaen. — Die zig door eigen kracht kan ophouden behoeft geen onderſteuning te zoeken. —

De *Recenſie* die de Maandelykſche *WEER- en WINDWYZER* mededeelt, is verre van gunſtig te zyn; dit is waar maar kan niet tot nadeel verſtrekken. Die Schryvers toonen klaar het Werkje geheel niet te begrypen; zy ſtellen het zelve gelyk met het *Tractaatje* van *RICHARD ROE*, dat zoo veel overeenkomt heeft met de *LUCINA* als een *fraai en geestig Dichtſtuk* met de *rymen* in veele Hedendaagsche Letter-oeffeningen. De beoordeeling is dus zoo min euvel te nemen als te achten van Schryvers die hun onderwerp-zelf niet begrypen en die ſlegts nauwkeurig ſchynen in de waarneming van *Weêr en Wind*, of om, in Extase, niet alleen te vergoden, maar zelfs zeer gunſtig hun papiere veld tot een *Errata* te doen verſtrekken aan alle de Werken die als Kunstgewrochten van den drukpers hunner eigen Boekverkopers in 't licht treden. Was dit het lot onzer *Lucina* geweest, ongetwyfelt had dit kind dan ook een bevalliger naam verkregen.

Men heeft met veel vermaak vernomen door de *Geestige brief* van *SIBYLA UTOPIA*, als Geheimschryfſter van het *PROEF-ONDERVINDELYK GENOODSCHAP van VROUWEN*, aan den *Authour* *ABRAHAM JOHNSON*; de Aanmerking welke de *LUCINA SINE CONCUBITU* heeft kunnen verkrygen, en welke aanleidingen die gewrogt heeft. Men gedraagt zig hier aan dit ſchrander ſtukje, als merkelyk kunnen-

VIIJ V O O R A F S P R A A K.

de dienen tot opheldering en nadere betoging van dit Werkje en als een nodig Aanhangel op het zelve. Men heeft het genoeg hier by te voegen dat de boven beloofde *Aanmerkingen* en *Anecdoten* voor een groot gedeelte ook uit dien hoek worden te gemoed gezien, met eene gunstige belofte dat die niet alleen naauwkeurig, maar zeer aanmerkelyk zoo wel omtrend de *Theorie* als de *Practyk* zullen zyn. Men twyfelt dus niet aan derzelve waarde. Zy zullen nevens veele andere verwagt wordende Verhandelingen eerlang worden publiek gemaakt, en aan de weetgierige Leeszugt medegedeelt.

Inmiddels beveelt zig in de gunst der Leezers, en wenscht dezelve vergenoeging.

DE UITGEVER.

VOOR

VOORREDE

DES FRANSCHEN VERTAALERS.

Het was juist veertien maanden en zeventien dagen geleden dat ik my, wegens zaaken in myn handel, te London bevond, zonder in aldien tyd my van die plaats verder verwydert te hebben dan met een wandeling naar Greenwich of Chelsea. Wanneer ik in een brief van Bourdeaux gedateerd den 20 Maart, berigt ontfing, dat op dien zelven dag myne dierbare Echtgenootte aldaar van een frische en gezonde Zoon bevallen was, die zig aan liet zien, groote lust tot leven en bekwaamheid tot groei te hebben. Deze tyding die my in Frankryk uitnemend aangenaam zoude geweest zyn, om dat de Vruchtbaarheid myner Ega my tot dus verre slegts vyf dochters geschonken had, was in London voor my een Donderflag. Ik ben van natuur vrolyk en opgeruimt, niet in het minst Miltzuchtig, en dus van een temperament dat verre af is van Jalouzy. Ja, ik kan my beroemen, tot dien tyd toe, van deeze lastige kwaal geen denkbeeld zelfs te hebben kunnen maaken, en zonder twyfel had ik verder in die geruste Onkunde gebleeven, zonder de verwenschte Complimenten, die over de geboorte van den nieuwen erfgenaam, door de Voorzienigheid my milddadig toegeschikt, by gantsche hoopen my overvielen. Ik bevond my dan door dit berigt geheel ter neder geslagen; het gift der Ja-

louzy drong in myne Aderen, en ik was het slagtoffer haarer pynigingen. Ik was gestadig als in de aanvallen van Koorts, waarin de Liefde, het Verdriet in de Haat zig verëenigden. om my zoo wel door bunne hitte als koude beurtelings te teisteren. Acht dagen had ik reets in deze toestand doorgebracht, zonder in herbergen of op wandelplaatsen te verschynen, wanneer ik op eenen morgen naar de Beurs gaande, lust kreeg een glas Punsch te drinken; waarvan ik al dien tyd geen droppel bekostigt had. Ik ging ten dien einde op goed geluk in een der Caffé des Sciences, alwaar de vliegende periodicque blaadjes, en andere Londonsche nieuwigheden omgedragen worden. Een knaap reikte my aldaar een klein boekje waarvan de Titel myne Nieuwsgierigheid gaande maakte. Ik gaf dus myn Schelling en stak het boekje by my. Naar gehouden middagmaaltyd weder op myn kamer komende. las ik de BRIEF OF MEMORIE VAN ABRAHAM JOHNSON door, en bespeurde eenige verligting. De volgende nacht fliep ik volkomen drie uren, het welk my zedert den Ontfangst van myne laatste brief uit Bourdeaux niet had mogen gebeuren.

Ik was zo dra niet opgestaan, of nam terstond weder dat Werkje in de hand; las het nog eens opmerkzaam door, en raakte ten eersten van de billykheid eener Ontdekking overtuigt, aan de Waarheid van de welke myn belang en Eer zoo veel gelegen lag. Het was my zekerlyk onaangenaam en verdrietig,

ge.

genoodzaakt te zyn de deugd myner waardige Ge-
 maalinne te moeten verdenken; en waarlyk geens
 minder omstandigheid dan eene scheiding van ruim
 veertien Maanden kon in staat zyn de minste arg-
 waan over haare getrouwheid, in myn hart te ver-
 wekken. Doch alle waarschyntlykheid was haar te-
 gen; en wie zoude niet in 't barnasch geraaken, op
 de verschyning van een indringer, die steelswyze in
 myn Familie zocht te sluipen, en die nogtans onmoge-
 lyk over het wyde ruim der Zee kon gewaait zyn?
 De smaad egter die ik myne kuische en getrouwe
 Echtgenoot hierin mogt aangedaan hebben, is volko-
 men weder goed gemaakt. Duizendmaal heb ik haar
 om vergiffenis gesmeekt, en in het ogenblik, dat ik
 dit schryve, boet ik nog myne dwaaling. Dit is dus
 de gelukkige Vrucht die my de Leezing van JOHN-
 SONS boekje verschafte. Op myne toenmalige on-
 rust volgde eensklaps de vreedzaamste gerustheid, en
 ik voelde de nodige bedaartheid van geest, om te kun-
 nen besluiten naar Frankryk te rug te keeren. Met
 het eerste Vaartuig dat naar Bourdeaux zeilde,
 bediende ik my van die gelegenheid, en ging, met
 myn boekje, aan boord.

Ik wierd te huis verwelkomt, gelyk een goed Echt-
 genoot, naar eene lange afwezenheid verwelkomt
 worden moest. Het vergenoegen in myn huis niet
 willende stooren, vertoonde ik het blydste gelaat des
 waerelds. Ondertuschen schreeuwde de nieuwgeboo-
 ren Knaap myne Ooren zoo vol, dat ik eenige tref-
 fen-

fende aandoeningen gewaar wierd, en van de zaak zekerheid wilde hebben. Om derhalven myne Vrouw wegens het wonderbaare dat zig zekerlyk in dit geval vond, tot rekenfchap te brengen, verkoos ik daartoe die tyd, waarin wy juist niet altoos de sterkfte zyn, doch dat onze Zwakheid nogtans niet van lange duur is. Het was des morgens naar myne aankomft, dat ik haar ondervroeg. Zy antwoorde my niet als met een ftroom van traanen. Ik bleef hartvogtig en drong aan dat zy my een misflag bekennen zoude, waarvoor ik vergiffenis beloofde, zo zy oprecht opbiechte. Zy betuigde op het plechtigft haare Onfchuld, en bekende my wyders niets, als dat op zekere dag een ryk Negociant van Nantes, haar aan boord van zyn Schip, met een Tractement onthaald had; dat het Vaartuig van de Wal gestooten zynde, zy langs de Reê eene speelvaart gehouden hadden. En deze Ongelukkige dag was de epoche van een toeval, die haar eigen begrip te boven ging.

Vol van myn Engelsche Autheur zynde, drong ik aan, dat zy my de omftandigheden van die Speelvaart verhaalde; welke wind toen gewaait had; hoe warm of hoe koud de Lucht toen geweest was? enz. Waarop zy als eene Vrouw antwoorde, die van alle deze vragen weinig begreep. Doch uit de beduiding, die zy my van de toenmalige gefteeldheid van Weêr en Lucht zagt te geeven, kon ik opmaken, dat het dien avond ten minften Zuidwefte Wind moest geweest zyn; hieruit maakte ik het besluit op, dat de Zee-
luchts

lucht met die Organische Klompjes, die onze nieuwe Pliniusfen * zoo fraai beschreeven hebben, moest aangevult zyn geweest, en dat zy eene menigte daarvan ingestikt had. ** Aan deze Opheldering heb ik myn volkomen rust te danken; en niemand kan volkomener gerust zyn, dan ik ten opzichte myner Gemalinne thans ben. Zy is, om zoo te spreken, my nu nog dierbaarder geworden: en daar ik voornemens ben een reize naar Oost-Indiën te doen, is myn bepaalt voornemen, gerust en zonder de minste argwaan, alle de geschenken af te wagten, die den Hemel behagen mogt my ondertuschen mede te deelen.

Hier hebt gy dus, vriendelyke Lezer! myne geschiedenis. Het middel dat my geholpen heeft, biede ik ook U aan. Als een welmenend Burger heb ik my verpligt gerekent, JOHNSONS geschrift te vertaalen en uittegeeven. Deze Physische waarheid, voor dewelke ik U thans een licht ontsteeke, kan niet anders dan tot een groote troost, aan getrouwde Mannen en Huisvaders, verstrekken. Hoe veele in wanorde geraakte Huisgezinnen, hoe veele van elkander gescheiden Echtgenoten, zullen nu wederom in eendragt,

* Zie *Histoire du Cabinet du Roi*. Tome II. pag. 54.

** Ik heb liever het *Systema* van de Klompjes willen aanneemen, als dat van de menschelyke insecten of in de lucht Zwemmende Embryonen, het welk de Engelsche Autheur beweert; dewyl my het eerste *Analogischer* en eenvoudiger voorkomt.

dragt, vertrouwen en Hoogachting, te samen Leeven kunnen! Hoe veele versmaade Onschuldigen de laster doen verstommen! beschenkt eene Vrouw, die van haar Man verwydert is, hem met het voorrecht van de naam van Vader; dan is zulks alleen de uitwerking eener wandeling te Water of te Land. De Vrouw heeft maar frische lucht willen scheppen, en de Organische Klompjes hebben slegts op het waaijen van een gunstig Windje gewagt, om zich by haar te incorporeeren — brengt eene Weduwe een kind ter waereld, waar voor de Laster een Vader zoekt uitte vinden: men hoeft naar de oorzaak zoo verre niet te zoeken. Zy heeft frische lucht geschept, en met dit dryvend element hebben zig de klompjes weten te verëenigen. — Word een jong Meisje Moeder, eer zy getrouwt is, ook dit heeft de lucht veroorzaakt, die zy ingeademt heeft. En waarlyk, waarom zoude het Menschelyk geslagt geringer of minder zyn, dan veele elendige insecten, die, naar het getuigenis der Natuurkundigen, zig vermeederen zonder te paaren? Zyn 'er Zaadkorrels waaruit Boomluizen voortkomen, waarom zouden 'er dan geen Zaadkorrels zyn kunnen die menschen voortbrengen? Men heeft immers Dieren ontdekt, die, gelyk de planten uit Zaadkorrels ontstaan, als de Polypen in zoet water. En wien zyn alle de middelen bekend, die de Voorzienigheid, tot vermeedering van ons geslagt, gebruikt! De Onvruchtbare Vrouwen in Persien gelooven vast en zeker, dat zy om Vruchtbaar te worden,

den, niet anders te doen hebben, dan zig onder een Manlyk ligchaam te leggen, ja dat zulks van verre zelfs invloed hebben kan. Wat is tegens heure ondervinding intebrengen? Zy gaan naar de Waterkanaalen, die uit de Baden vloeyen, aldaar wagten zy den tyd af, dat zig een groote menigte Manspersoonen in het Bad bevind; dompelen zig als dan verscheidenmaalen in het daaruit stroomend Water; en dit bekomt heur wel. [Zie nader TAVERNIER'S Reizen.] Wanneer de kleine Ligchaamtjes deze werking doen, en men eens de Luchtzaden aanneemt, blyft geen zwaarigheid meer over de kragt daarvan te begrypen. Gevo'glyk is de Vruchtbaarheid, zonder toedoen eens Mans, of de eenzaame Voortteeling, niets minder als eene Philosophische Harsfenschim, maar wel degelyk eene ernstige en nutte ontdekking, waarop onze Eeuw zig met recht beroemen kan.

Om eindelyk ook eenige rekenschap van deze mynen Arbeid te geeven, hoewel die van geen byzondere verhevenheid is; moet ik zeggen getragt te hebben de Engelsche Text zo getrouwlyk uittedrukken als mooglyk was. Veelligt zullen nogtans wel eenige Anglicismen ingesloopen zyn, die een naauwgezetter of Politiker schryver, als ik ben, niet zoude hebben over't hoofd gezien. By de aanmerkingen des Schryvers heb ik eenige van my bygevoegt, dewyl ik die nodig oordeelde, en gantsch niet om met eene geleertheid te willen pronken, die ik uit hoofde van myn Stand, voor altoos afgezworen heb, Het vonnis van het Par-

le-

lement te Grenoble, dat zig op bladz. 19 bevind, heb ik bekomen uit de Archiven van een liefhebber van zeldzaamheden, die het Origineel daarvan bewaart, en my toegestaan heeft, tot myn gebruik, een afschrift daarvan te neemen. In de Praxis van Ferriere, is het alleen aangehaalt; doch uit het geen wat die geleerde daarvan zegt, kan men voor het minst zig overtuigen, dat het gantsch geen ver-
 dichtfel is. — Tot beter begrip en gemak der Dames, heb ik bykans alle de Latynsche aanhaalingen vertaalt, begrypende dat deeze zaak het Schoone geslacht voornamelyk betrof. De Latynsche Titel van het Werk heb ik behouden, om dat het Origineel dien had, ik heb egter getragt de gantsche nadruk daarvan, in de Vertaaling uittedrukken, zonder de inbeelding van den kieschen lezer te bevleken. Ondertuschen, zulks verkiezende, kan in de plaats daarvan de uitdrukking van de gemeene samenleving gestelt worden: even zoo veel waait de wind weg.

Lucina sine Concubitu.

MEMORIE

AAN HET

KONINGLYK

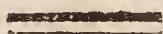
GENOODSCHAP

DER

WETENSCHAPPEN.

TE LONDON.

:

:

MYN HEEREN!

De groote yver die gy betoont, om alle soorten van geleerde ontdekkingen in de Natuurkunde te bevorderen, waarvan de voortreflyke verhandelingen, die jaarlyks in uwe *Philosophische Transactions*, aan het licht verschynen, genoegsaame bewyzen zyn; maakt ook my thans zoo vrymoedig, eene Ontdekking die ik voor geheel nieuw houde, aan uwe voeten te leggen. Ik ben overtuigt dat van alle kennissen, waarmede onze aardbol, van dat de waereldkunde zig tot eën Wetenschap ver-

A

hes

hefte, tot nu toe, verrykt is, geene met deze myne Ontdekking te vergelyken zy. Verontschuldig myne hooge verbeelding, Myn Heeren! en schort uw oordeel op, tot dat gy het verhaal dat ik nu te doen sta, zult hebben ingezien. Het heeft my niet minder dan vyftien jaaren van myn leven gekost, eer dit geheim tot volkomen rypheid geraakt is; en naar dat ik daarin, zo wel door de *Theorie* als door de *Practyk*, bevestigt ben geworden, was myn eerste inval, naar Frankryk te vertrekken, en nevens anderen naar den prys by de *Akademie te Bourdeaux* te dingen, dewyl aldaar de Philosophen hunne Proeven en Ondervindingen overreiken, gelyk onze tuinlieden hunne bloemen aan de liefhebbers op den dag hunner geboorte, om namelyk over de aangenaame schoonheid en het menigvuldig verschiet der koleuren te laten oordeelen. Doch ik overdagt nader, dat uw hoogverlicht Genoodschap zig veelligt beledigt zoude achten, wanneer hetzelfde de maagdom van myn geheim niet genoot, maar teffens ook, dat het zig niet gaarne verneederen zoude om in eenige opzigt vergeleeken te worden met een zoo geringwaardig soort van Philosophen, die alleen over den af- en toevloed van de Zee, over Zons en Maans verduisteringen, en over de Gesteltenis van Lucht schryven, dat niet anders dan de gemeene bezigheid van denkelooze hoofden of Almanakmaakers is: en dus heb ik de eer U te zeggen, met alle eerbied die men aan eene zo verlichte *Societeit* als de Uwe, schuldig is, (schoon ik teffens niet ontkenne, daarby ook iets met my zelve ingenomen te zyn,) dat ik beslooten heb,

in dit geval aan de ſtem van het gemeen te *appelleeren*, doch byzonder aan uwe hooge Perſoonen, als de eerſte Rechters hierin, my te wenden.

Om U dan niet langer in onzekerheid te houden; zoo heb ik uitgevonden, en zal onwederſpreeklyk bewyzen: *dat eene Vrouw zonder het geringſte toedoen eens Mans zwanger worden en baaren kan.* Ik maak geen bedenking my te vleien, dat gy, myn Heeren! deze zaak onder de wonderbaarlykſte Ontdekkingen ſtellen zult; en ſchoon ik lieden, die zulk een diep inzicht in de *Werken der Natuur* bezitten, als Gy, ligtelyk overtuigen zoude kunnen, door ſlegts de zaaddeeltjes eens Mans te onderzoeken, en de baarmoeder eener Vrouwe te ontleden: zo wil ik egter, dewyl ik met de eenvoudigheid der Onweetenden, en de vooroordeelen der kwalyk gezinden te doen heb, omſtandig beſchryven, wat my aanleiding tot deze gedagten gegeeven heeft, en hoe die eindelyk door myne gevolgtrekkingen en proeven, eene *Demonſtratie* geworden zyn.

Het lot, door de voorzienigheid my toegedeelt, is, dat ik een Arts in een Landſteedje geworden ben, en daarby teffens de Vroedkunde behandel; en ſchoon het niet welvoeglyk is, met zyn eigen verdienſten te pronken, kan ik egter tamelyk gewis beweeran, dat geduurende myn *praetyk*, zo veele menſchen door myn behulp in de waereld gekomen zyn, als ik toegebracht heb uit de waereld te helpen. Dit heeft my dan ook zodanig omtrend de behandeling dezer kunſt, in naam gebracht, dat ik by alle Vrouwen die in deze vruchtbaare

streek in het Kraambedde raaken, ontbooden word.

Op dat ik U egter met het verhaal myner eige geschiedenis, niet meer als nodig is, lastig valt, zal ik slegts melden, dat op zekeren dag, wanneer ik alleen zat, en myn vreedzaam namiddags pypje rookte, een nabuurig Edelman by my zond, om te zeggen, dat zyne dogter zeer gevaarlyk krank was en dus myne hulp onvermydelyk verlangde. Ik begaf my derwaarts, vraagde de Jonge Freule naar de oorzaak haarer ziekte, en ontroerde niet weinig, wanneer ik de duidelykste kenteekenen van Zwangerheid aan haar bespeurde. Dewyl my niet onbewuft was, hoe kiesch en naauw gezet de Dames heur Eer beminnen, zelfs wanneer zy die reets verloren hebben, riep ik den Vader der Freule in een byzonder Vertrek, ten einde de zaak geheim bleef, en ontdekte hem toen met veel aandoening, dat myn beroep my verplichtte, Hem te kennen te geeven, dat zyne dogter naar alle waarschyndlykheid Zwanger, en haare Verlossing zeer naby was. De oude Edelman geraakte op dit berigt in schriklyke ontroering, en liep ylings weder naar de vorige Kamer, alwaar hy zyne Gemaalin, zoo wel als zyne dogter in de allerbitterste bewoordingen Verweet, dat een zoo gewichtig geheim, waardoor zyn gantsche geslagt en byzonder zyne dogter ontëert werd, voor hem verzwegen was geworden.

De jonge Freule ontroerde; alle kenblyken der onschuld blonken in haar gelaat; een verstommende schrik op deze ontmoeting, benam haar de kragten; zy viel in de armen haarer Moeder.

Men

Men heeft aangemerkt dat ieder beroep, waar aan het bloedvergieten eigen is, van den Geneesheer af tot den Vleeschhouwer toe [loutere handtering van gelyke bezigheid, om de Natuur van de overvloed haarer kostgangers te ontheffen, uit Vreeze dat de Waereld te sterk bevolkt geraaken mogt,] men heeft aangemerkt, zegge ik, dat ieder beroep van dien aart de Menschlykheid als verhart, het gevoel der gewaarwording verdooft, en altoos belet dat de Ziel door medelyden aangedaan worde. Doch schoon ik zedert lang gewoon was, elendige omstandigheden te beschouwen, en eene vlotte heblykheid verkreegen had myn aangezicht in ongevoelige rimpels te trekken; zoo bevond zig egter in dit geval iets dat machtiger dan myne gewoonte was, en my Wezentlyk tot innig mededogen bewoog. Maar zeer spoedig raakte deze verwyfde neiging verdreeven door de goede Oude Dame, die my met de vinnigste scheldwoorden aanviel, om dat ik onderstaan durfde de eer haarer dogter zoo vermeestel en onbetaamlyk te hoonen; zy zwoer dat het Leugens, duivelsche, vervloekte leugens waaren, en verwonderde zig dat haar Gemaal dezelve zonder de uiterste gevoeligheid had kunnen aanhooren. Ik antwoordde met eenige drift, dat ik niet gewoon was zodanig behandelt te worden; dat ik wel wist wat Ouders gevoelen moesten op zulke berigten wegens hunne Kinderen, en dat dewyl de pligten van myn beroep my niet hadden kunnen zeker stellen voor onangename Ontmoeting, myne Eer dus vorderde dat ik myn afscheid nam. Ik boog en vertrok, latende de Familie op hun gemak onder elkan-

der bedaaen, en twyfelde niet of zoude wel weder ontbooden worden, wanneer zy de zaak met ryp beraad en zonder drift nader overleiden.

De volgende dag kwam ook in de daad een rytuig om my af te haalen; hoewel nu de moeder alle moeite deed zig in te houden, en de dogter onophoudelyk haare onschuld betuigde, was de zaak te verre gekomen om verborgen te kunnen blyven. Tegen vyf uren des namiddags haalde ik de stoute kleine getuige in de waereld, wiens komst zoo ongelukkig voor de Eer der Jonge Freule, als noodzaaklyk tot myne rechtvaardiging, was.

Ondertusfchen voer, naar deze Ontwikkeling die my tamelyk bondig fcheen, de gemelde Freule bestendig voort, de duurste betuigingen haarer onnozelheid, aan ieder die haar bezogt, ernstig te herhaalen; En wanneer ik my eens, na dat zy bykans wederom hersteld was, alleen by haar bevond, vatte zy op het onverwagtst myne hand, en, daar zy de verzeekerings haarer onschuld met een vloed van traanen verzelde, bad zy den Hemel haar te vernielen, zo zy ooit door eenig man was bekend geworden. Zoo veele standvastige betuigingen, met zoo veel schyn van waarheid en harttreffend weenen gepaart, maakten een indruk in myn gemoed, dat ik zonder te weeten, hoe? my op eene zeldsaame wyze geneigt vond haar te gelooven, hoe sterk reden en ondervinding ook het tegendeel verzeekerden.

Ik keerde mymerend naar huis, myn hoofd vol zynde, van het geen ik gehoord had. Myne onrust en verwarring deswegens duurde lange

ge tyd, tot dat my eens by geval de *afbeelding der Natuurlyke Religie van den Heer Woollaston*, in de hand viel. Op een zekere plaats daarvan koomende, voelde ik myne inbeelding door zulk een sterk licht ontstooken, dat ik verlot verzoeken, die geheele plaats hier in te voegen, dewyl die de grondslag van myn gantsche *Systema* bevat.

Deze groote Wysgeer roert, onder anderen, de Strydvraag aan, of de Menschelyke Zielen van de Ouders op de Kinderen voortgeplant, of onmiddelyk by de geboorte eens Kinds van God in het Ligchaam gestort worden? voorwaar een gewichtige stof tot onderzoek voor een Wysgeer, waarvan egter niets beslist kan worden! Zy is die geleerde Vraag der Ouden gantsch gelyk: *Of het ei, dan wel het kieken eerst geschaapen word?* * Hy maakt vervolgens in de vyfde afdeeling van zyn voortreflyk Werk, de
vol-

(*) Censorinus maakt gewag, dat veelen der oude Wysgeeren de eeuwigheid van de waereld door deze onwederlegbare grondstelling beweert hebben: *Quod negent omnino posse reperiri, avesne ante, an ova, generata sint, cum & ovum sine ave, & avis sine ovo gigni non possit.* „ Het is niet mooglyk begryp- „ lyk uit te vinden, of de hen dan het ei eerst ge- „ formeert zyn; Zoo veel is zeker, dat 'er geen ei „ zyn kan zoo die niet door een hen gelegd is, „ nog eene hen uitgebroeit kan worden zonder ei.” Deze diepzinnige vraag is eertyds sterk gedreven, als gezien kan worden uit Macrobius *Saturnal. Lib. 2. Cap 16.* en Plutarchus, die dezelve *τὸ ἀπορον καὶ πολλὰ πρᾶγματα τοῖς ζητητικοῖς παρέχων πρόβλημα*, „ een „ twyfelachtige zaak en eene raadfelachtige vraag „ noemt, die den liefhebbers zoude kunnen wor- „ den opgegeeven.”

volgende fluitrede: „ Daar nu de Zaaddeeltjes
 „ uit welke de levendige Schepsels voortge-
 „ bragt worden, niet anders als kleine reets te
 „ voren geformeerde diertjes zyn, (*waaraan*
 „ *ik niet het minste twyfel,*) die alom, byzonder
 „ nochtans aan eenige bekwame oorden ver-
 „ spreit en gezaait zyn, en met het voedsel,
 „ of veelligt wel met de lugt ingeslikt wor-
 „ den; zoo worden die vervolgens hierop in
 „ de ligchaamen van het manlyk geslagt in ze-
 „ kere buisjes of vaatjes, die elk geslagt ei-
 „ gen zyn, doorgezift, gezuivert en afgezou-
 „ dert, en verder in de eigentlyke Zaadvaten
 „ voortgedreven, alwaar zy een soort van was-
 „ dom en toevloed verkrygen; hierna komen
 „ zy in de baarmoeder der Vrouwe, genieten
 „ aldaar nog ryklyker voedsel, en groeien zoo
 „ lang tot zy te groot worden om daarin besloo-
 „ ten te kunnen blyven. ”

„ En op een andere plaats laat hy zig dus uit :
 „ Ik kan geen ander besluit maaken, als dit,
 „ dat 'er zekere Diertjes van elke aart en ge-
 „ slagt moeten zyn, die oorspronklyk door den
 „ Almachtigen Vader des waerelds geformeert
 „ zyn om het zaad te worden van alle toeko-
 „ mende Geslagten. Dit word buiten twyfel
 „ gestelt door de gelykvormigheid die de Na-
 „ tuur in alle andere gevallen betracht; en de
 „ *Microscopische* waarnemingen bevestigen zulks.”
 Deze zyn de gedagten des Grooten en Geleer-
 den *Woollastons*; ik had dezelve niet zoo haast
 geleezen, of verviel in het diep nadenken, en
 begon dus te redeneeren: zoo het waar is dat
 deeze kleine *embryonen* of diertjes derwyze ver-
 spreit zyn, dat die met het voedsel of met de
 lugt

lugt ingeslikt worden; — Zoo niets verder vereischt word als een zekere warme bedding, dat zy zig ontwikkelen en uitbreiden, tot zy te groot worden om langer ingeslooten te blyven, gelyk de graan en vrucht zaden: Zoo hierin, zegge ik, het gantsche geheim der wording bestaat, (gelyk ik vervolgens door ondervinding daarvan volkomen overtuigt ben geraakt,) moet men dan niet natuurlyk op de Vraag komen: waarom zoude de *fætus* of vrucht niet even zoo volkomen in de Vrouwelyke Zaadvaten alléén kunnen uitgebroeit worden, als dat die eerst door de werktuigen der beiderly geslagten gegaan was? — Waarom zoude dat diertje zulke langwylige omwegen doen, daar het veel korter weg en nader spoor vinden kan om in het licht te komen? Wat betreft de vaatjes of buisjes die onze groote Filosooph verhaalt, dat zig in de mannen bevinden zouden, en waardoor die diertjes gezift en gezuivert worden; zoo is deze misflag enkel toe te schryven aan zyne onervaarenheid in de Ontleedkunde. De eenigste twyfel die my toen nog overbleef, was deze, of wezentlyk die kleine diertjes zodanig in de lucht zweefden of dreven, en, zoo als de Heer *Woollaston* beschryft, door de keel gleeden? want ik had tot dus verre gemeent dat zulks oorspronklyk in de lendenen der mannen zig bevond. Kon egter des Heeren *Woollastons* *hypothese* bewezen worden, dan was de gevolgtrekking gemaklyk en onwederlegbaar. — Hier vond ik my nu wederom in onzekerheid en verwarring. — Duisternis en twyfel omringden my. Ik wist niet of 'er wezentlyk zulke kleine diertjes waa-

ren; en dit al eens toegestemt, hield ik die nogtans voor veel te klein om met het bloote oog ontdekt te worden; ja, zo zy al veelligt door behulp van Vergrootglazen te ontdekken waaren. wist ik egter die bekwaame Oorden niet te vinden, alwaar onze groote Bovenna-
tuurkundige zegt dat dezelve aan te treffen zyn.

In deze tweede verwarring diende my andermaal het geluk; wordende myn twyfel door de volgende plaats uit *Virgilius* die ik by geval in handen kreeg, ten eenemaal opgeheldert en verdreeven: „ Zy, (de Merries) steeken allen „ de kop in de wind, en als zy op de bergen „ weiden ademen zy den Westen wind in. „ Hier door gebeurt dikwyls dat zy, als door „ een soort van wonder, zonder besprongen „ te zyn, door den blooten invloed van de „ zoele avondlucht, drachtig worden. Als dan „ rennen zy over bergen en door dalen, zon- „ der zig ooit naar het Oosten te wenden, bly- „ vende altoos naar het Westen of het Zuiden „ gekeert ”. *

Het is een zeer bekende waarheid, dat deze *Virgilius* zoo wel een groot Natuurkundige en Paarden Doctör, als een groot Poëet geweest is. Hier nu beweert hy met zekerheid, als iets zeer gewoons, dat Merries, zonder ooit van

* *Orc omnes versae in Zephyrum stant rupibus altis,
Exceptantque leves auras; & saepe sine vllis
Coniugiis vento gravidae (mirabile dictu)
Saxa per & scopulos & depressus convalles
Diffugiunt; non, Eure, tuos, neque solis ad ortus:
In Boream Caurumque, aut unde nigerrimus Auster
Nascitur, & pluvio contristat frigore coelum.*

van Hengsten besprongen te zyn, drachtig worden, wanneer zy de kop naar het Westen strekken, en de wind uit dien hoek insnuiven. Dewyl nu alle Natuurkundigen hier in overeenstemmen, dat een groote overeenkomst is in de wording van alle, zo wel twee als viervoetige Dieren; zo viel my in, dat het geen eene Merrie overkomt, uit dezelve oorzaaken ook eene Vrouw wedervaaren kan.

Nu had ik reets twee stappen tot myne ontdekking gedaan. De groote *Woollaston* had my geleert, dat op zekere bekwaame Oorden Diertjes verspreit waren, die de zaden van alle wordingen uitmaakten; en de nog grooter *Virgilius* had my verzeekert dat hem Merries bekend waren die van de *Westewind* konden drachtig gemaakt worden. Deze dan hield ik vervolgens voor één van die bekwaame Oorden, die ik als de eigentlyke Canaal aanmerkte, waar door ons deze zwemmende of dryvende Diertjes werden toegevoert.

Nogtans, dewyl ik niet willens was op eene bloote onderstelling * te bouwen, of my door het aanzien van groote naamen te laten innemen, byzonder in deze verlichte tyden, waarin de Proefondervindelyke Wysgeerte † ten hoogsten top geklommen is, en niets doorgaat wat voor onze zinnen niet begrypelyk gemaakt word: besloot ik, niet eerder myne gedagten waereldkundig te maaken, voor ik de demonstratie daarvan gevonden had. Men vind een kortswylyg soort van Geleerden. die zig bevoegt

* *Hypothese.*

† *Experimentale Philosophie.*

voegt houden, allerlei Leugens in druk te vertellen, en zig daarna over de waereld te beklagen, om dat die dezelve niet had willen gelooven. Wat my belangt, ik fchryf alleen' uit liefde tot de Waarheid, en tot nut en voordeel myner Landgenooten; en zoude my zelf voor het onwaardigft fchepfel aanmerken, zoo my ooit in den zin viel myne Landslieden met verdichtfels te onderhouden, of hen door Leugens te misleiden.

Naar lange Pooging en oefening in myne Kunst, vond ik eindelyk uit eene wonderbaare *Cylindrifch-Catoptrique rotundo-concavo-convexe* Machiene, waar van ten spoedigfte, ter liefde van de nieuwsgierige waereld, staat uit te koomen, een zeer naauwkeurige Kunstplaat, door den Heere H*** *Pinxit*, en den Heere V** *Sculpfit*.

Deze *Machiene* verzegelde ik aan het eene einde *Hermetifch* en *Electrifeerde* die naar de strengfte regels der *Electriciteit*; daarop richtte ik dezelve in eenen bekwaamen ftand naar het Westen, om dus, als in een foort van val, de dryvende Diertjes uit dit bezwangert oort des Luchts, te vangen. De uitflag hiervan was gelukkig. En naar dat ik een toereikent aantal dezer kleine, oorspronklyke, onuitgedyde Wezens der Natuur opgevangen had, breidde ik dezelve, even als waren het eitjes van Zywormen, zeer zorgvuldig op wit papier uit elkander; hier op myn beste Vergrootglas neemende, konde ik door behulp daarvan naauwkeurig onderscheiden, dat het kleine Mannetjes en Wyfjes waaren, welke alle hunne ledematen en beeltenis hadden, en bereid waaren zig als kleine *Candidaten* des Levens aan te geeven, zoo veel

maa-

maalen het zig schikte dat zy met de lucht of eenig ander voedsel ingeslikt, en dus in de vaten tot formeering gebragt werden.

Myne eerste onderneeming dus zoo wel gelukt zynde, voer ik voort allerhande Proeven te maaken, welke alle aan te haalen, te langwylig en te verdrietig zoude zyn. Ik bragt vervolgens een geheel jaar door, met de Leerstellingen van de Winden en de *Embryonen*, volkomen te onderzoeken, tot dat ik eindelyk myn oogmerk bereikte. Ik bevond, namentlyk, dat, daar andere *Insecten* gemeenlyk door den Oostenwind worden aangebragt, onze menschelyke *Insecten* daar tegen altyd van den daaroverstaande Westewind komen. De Zwerm van beiden gelykt niet anders als de Meel-daauw, voor het bloote oog, en het is of ook beiden tot een gelyk oogmerk bestemt zyn: *Fruges Consumere Nati*, „ Zy zyn gebooren om „ de Vruchten der Aarde te verteeren ”.

Veeltyds wanneer ik deze Diertjes door myn Vergrootglas beschouwde, raakten myne denkbeelden als verrukt! ik stelde my voor de groote verscheidenheid van noodlot en geluk, welke deze *Insecten* te ondervinden stonden, byaldien het gebeurde dat zy aan het licht kwamen, waarnaar zy allen begeerig streefden. Dit kleine Wormpje, sprak ik by my zelf, zal mogelyk een *Alexander*, deze eene *Faustina*, gintsche veelligt een *Cicero*, en dit een *Kwakzalver* worden! Ik geraakte buiten my zelf, wanneer ik nadacht, hoe veel Helden, Patriotten, Wetgevers en Monarchen ik thans op eene blad papier zitten had, wier groote Geest in toekomstige tyden de geheele waereld
als

als een veel te klein tooneel voor hun heersch-
 zucht zoude aanmerken. Ik herinnerde mij
 de fcherpste *Satire* van *Juvenalis**, over de waar-
 de van het Leven, na den dood, spreekende:
 „ Weegt deze *Hannibal* op de Weegfchaal;
 „ hoe zwaar weegt nu die groote Veldheer,
 „ hy, wien de gantsche omtrek van Africa
 „ niet bevatten kon? ” enz. — „ Voor
 „ den jongen Macedonifchen Veroveraar is één
 „ Waereld niet genoeg; deze is te eng voor
 „ hem, hy voelt zich daarin zoo beflouten als
 „ tusfchen de *Gyareefche* Klippen, en het
 „ kleine Eiland *Seriphos*. Zo ras zal hy egter
 „ niet koomen in de *Stad op Zegelen* gebouwt,
 „ (in *Babylon*, alwaar zyn ongeluk hem wagt,)
 „ of hy zal aan een doodkift genoeg hebben.
 „ De dood alleen bepaalt de rechte maat der
 „ menfchen, en toont hoe klein hun Ligchaam
 „ is ” † Met verrukking herhaalde ik de voor-
 treffelyke regels uit D. GARTH's *Dispensary*:

*Hier toont de bezige Natuur, met welk een drift
 en dringend streven*

*Atomen, die 't aan vorm ontbreekt, ontwaa-
 ken. om voortaan te leven;*

Hoe

* Sax. X; 147.

† Expende Hannibalem: quot libras in duce fumo
 Invenies? hic est, quem non capit Africa Mauro
 Perfusa Oceano, &c.

Vnus Pellaco inveni non sufficit orbis:
 Aestuat infelix augusto limite mundi,
 Vt Gyarae clausus scopulis, parvaque Seripho.
 Quum tamenta figulis munitam intraverit urbem,
 Sacröphago contentus erit. Mors sola fatetur,
 Quantula sint hominum corpuscula. — —

*Hoe de oorsprong van 't bestaan der Wezens, (ons
 oog is, zulks te zien, te kort,)*

*Gintsch uit het duister zig ontwikkeld, en eindelyk
 een menschheid word.*

*Hoe klein en slegt het stofje was, daar een Jupyn
 uit is gerezen,*

*Waaruit een Cezar eertyds sproot, en Branden-
 burg nog is in wezen.*

Doch nu stond nog de grootste proef van allen te doen, die, zoo ik geloof, een gantsch Collegie van Natuurkundigen en Artsen in verwarring zoude gebragt, en alle de raadslagen der Heeren van *Warwick-Lane* vernietigt hebben. De Voorbereidende proeven waaren tot myn genoegen volkomen richtig; nu kwam het alleen daarop aan, of die diertjes om zig te formeeren en hun bestaan te krygen, ryp genoeg konden worden, wanneer zy slegts door de zaadvaten der vrouw passeerden; en hoe die proef best te maken was? *hoc opus, hic labor est!* zeer bezwaarlyk was het, te kunnen bepalen wanneer eene vrouw zaaden genoeg zoude ingeslikt hebben; en nog veel bezwaarlyker haar van alle gemeenschap met mannen af te houden, tot zoo lang dat de proef zyne uitwerking deed. Verkoos ik hiertoe eene getrouwde vrouw, dan waaren de zwarigheden, die te vreezen stonden, ontelbaar. Nam ik eene maagd, zoo wist ik dat in alle tyden de maagdom voor een zeer breekende waar gehouden is, en ik had geen grond te vermoeden dat de natuur daarvan in onze tegenwoordige tyd veel verbeetert was. Somtyds viel my in zelf eene Vrouw te neemen, want over die zoude ik volkomen macht kunnen

nen oefenen, en tot den dag der bevalling naauwkeurig in acht houden, doch vreezende haar tot wanhoop te zullen brengen wanneer zy bevond, dat ik haar getrouwt had, alleen om een proef met haar te doen; en teffens ook my zelve mistrouwende, dat veelligt myn neiging te haarwaarts van geen duur zoude zyn, zo dra ik myn oogmerk met haar bereikt had; liet ik dit voorneemen vaaren, en besloot, naar veel twyfelingen, alles met eene Dienstmaagd van my te waagen. Ik bragt in gevolge van dien, dit Meisje in een begrip dat zy niet wel was; las *Jacob Böhm* vyfmaal door, mengde toen eenige myner Zaaddiertjes in een *Chymische* drank, en gaf haar dien als een Medicyn in. Hierop dankte ik myne bedienden af, en dulden niet dat enig manlyk schepsel van menschlyke gedaante myn deur naderde. Ja, myne voorzigtigheid ging zoo verre, dat ik; om het gewichtig voornemen gelukkig uit te voeren, naauwlyks een hond van het manlyk geslacht in myn huis toeliet.

Naar omtrend zes maanden wierd het zeer zichtbaar dat het Medicyn gewerkt had; en hier moge de Lezer, zoo hy kan, de vreugde zig verbeelden, die ik genoot toen ik voor het eerst bespeurde dat haar buik ronder wierd. Op dezelve tyd viel een kleine omstandigheid voor die myne blydschap vermeerderde, en de wyze van haare Zwangerheid buiten alle mogelyke twyfel stelde. Ik zat op een morgen in myn Studeer-vertrek en dacht dit gewichtig geval na, wanneer op het onverwagtt dit Meisje binnen trad met traanen in de oogen, en naar dat zy verlof verzogt had eene vraag te moogen doen,

doen, bad zy my op het nadruklykft, haar te willen zeggen, of het mooglyk was, naar verloop van drie jaaren zwanger te kunnen worden? fchoon ik ten eerften merkte waaruit deze vraag sproot, hieldt ik my egter als nergens van weetende, en zoo deftig kykende als een Arts. zeide ik haar zig duidelyker te verklaren. Hierop voer zy voort, al krytende, te vertellen hoe zeer zy over zeker toeval ontroert was! *De Hemel wift hoe het met haar stond; doch zy geloofde zeker dat zy zwanger was, en kon nogtans op haar Bybel zweeren dat zy in drie jaaren niet was — — — niet was — — — niet was van een Man aangeraakt* *. Zoo dan, fprak ik met

* Toen ik dit fchreef had ik een merkwaardige *Casus* die in de *Philofophifche Transactions* van de maand September ftaat, nog niet geleezen. Het handelt van een Vrouwelyk Ligchaam, uit het welke een Vrucht, die dertien jaaren in de *Fallopiaanfche* roeren beflooten geweest was, is uitgetoogen, en uit Riga door *D. Jacob Mounfey*, Ruffchkeizerlyke Veldarts, benevens de beenderen van de gemelde Vrucht tot een gefchenk gezonden, aan het Koninglyk Genoodfchap in Londen. Deze Vrouw was, naar het bericht van dit Zinryk Tractaat, eene Soldaate Vrouw van *Abo* in *Finland*, van middelmaatige grootte, en in den Jaare 1730. ten derdenmaal zwanger. Zy wierd van hevige buikpyn en krimpingen in de darmen gekwelt, en bleef tien jaaren beftendig ziek. In de maand September van het Jaar 1741. ftiet zy zig met een priem door den navel, waaruit een geel water vloeide, enz. — In de maand Juny kwamen 'er twee kleine beentjes uit, enz. — en in October 1742, geraakte zy onderhanden van *Dr. Mounfey*, en den Wondarts *Seille*. Deze bragt een *Sonde* in de opening, en maakte een infnyding in de *Linea Alba*, aan 't han-

met een nog ernstiger gezigt en harde toon, bekennt gy egter voor drie jaaren U niet te vroom gedragen te hebben? Och ja, Heer Johnson! hernam zy, het zoude zekerlyk dwaas van my zyn, voor zoo een geleert Man als gy zyt, iets te willen loognen. Och ja! ik moet het bekennen, dat omtrend voor drie jaaren ——— och ja! Heer Johnson, ik ben niet zoo eerlyk geweest als wel behoort had, Heer Johnson, ——— myn laatste Heer ——— Heer Johnson, was een Priester, Heer Johnson ——— God vergeve het hem, en my ook, ——— och ja! het heeft my honderdmaal berouwt,
en

gen des Vetbuiks. Dewyl egter de Vrouw zig niet stil wilde houden, en de *Operatie* niet naar het verlangen des Docters voortging, wierd dien dag niet verder gedaan. Den volgenden dag wierd de in snyding verder benedewaarts voortgezet, enz. Ondertusschen alle voorzigtigheid gebruikende de uitwendige wond niet grooter te maaken, als nodig was, om voortekomen dat het *Omentum* en de ingewanden niet uitvielen, enz. In 't kort, de Vrucht wierd naar menigvuldige en zwaare pogingen, stukswyze afgehaalt. — Wanneer men nu alle deze omstandigheden met elkander vergelykt, schynt het niet onvernunftig, te gelooven, dat deze Vrucht nooit in de holligheid der Baarmoeder geweest is, maar veeleer dat het bevruchte eitje in zynen doortogt door eenen der *Fallopiaansche* roeren tegengehouden zynde, aldaar voortgegroeit en zo veel jaaren gebleven is. Hieruit kan dus niets tegens dat geene wat ik van de Zwangerheid myner Dienstmaagd bygebragt heb, beslooten worden, (zoo als zeker Geleert man van het Koninglyke Genoodschap, die my dit geval medegedeelt heeft, zig schynt te verbeelden,) want de gevallen zyn zeer onderscheiden, en de ongewoone spade verlossing dezer Finlandsche Vrouw, was veroorzaakt door de onnatuurlyke legging van de Vrucht.

en ik hoop zulks ook van zynentwegen. — — —
Dit was alles wat ik uit haar krygen konde. *

Ik

* De Engelsche Schryver verwondert zig over bekende gevallen, waarvan de meeste Auteurs reets gesproken hebben. De beroemde Ontleders *Plempius* en *Van Graaf*, brengen verscheide voorbeelden hiervan by. De laatste gaat zelfs nog verder, en zegt: *Aliquot Virgines imperforatæ seminis tantum ad odorem concipiunt: sunt etiam vix perforatæ mulieres, quæ vel sola Priapi micantis ad locum a natura destinatum applicatione peperisse dicuntur, eo fere modo, quo flos naribus, ad cerebrum suavia suimet ipsius principia emittit . . . Sunt & Virgines tam maturæ, sed intactæ, quæ utrique sexui idoneum frequentantes Balneum, & particulas virorum mox egressorum feminales forsuito colligentes conceperunt.* *Scurrius* een Duitsch Geneesheer, heeft in zyne onmeetbaare Versaameling van *Observaties*, eene menigte van diergelyke vermeende Zeldsaame verschyningen bygebragt; zonder te tragten zig een aanzien te geeven, door de Droomeryen eens Ontleders, die veeltyds zig verbeeld in plaats van een Harsfenpan een Scheenbeen in zyn Kunst-Kabinet te zien. Wy hebben in Frankryk geloofwaardige Monumenten, die niet zoo ligt te wederleggen zyn, van de mogelykheid dat eene Vrouw zonder toedoen eens Mans zwanger worden kan, en onder anderen een *Parlaments-Vonnis* uit *Grenoble*, gezien, dat ik voor te merkwaardig houde, om niet in zyn geheel hier plaats te doen vinden.

„ Merkwaardig Vonnis van het *Parlaments-Hof*
„ in *Grenoble*, gevelt ter rechtvaardiging eener Da-
„ me, wegens de geboorte van een haarer Zoonen,
„ welke naar de verwydering van haaren Gemaal,
„ voorviel, zonder dat zy met eenig Man ge-
„ meenschap gepleegt had; ingevolge de berigten
„ die voor het gemelde Gerechtshof, door vertchei-
„ de Geneesheeren te *Montpellier*; met Kinderen
„ gezegende Moeders, Matroonen en andere voor-
„ naame en geloofwaardige Personen zyn inge-
„ bragt. ”

Ik hoop van de Hoogverlichte *Societeit* gunstig verschoont te worden, dat ik my hier met zulke

„bragt.” *Adriaan van Montleon*, Vryheer van La Forge, en *Karel van Montleon*, Ridder van Bourglemont, *Werkelyke Kamerbeeren van Zyne Majesteit den Koning*, als Appellanten en Klagers, betreffende de supplicq van den 16 October, in puncto bebelzende, dat het Kind, waar van toenmaals *Magdalena van Auvermont*, *Gemalinne van Hyronimus Montleon*, Vryheer van Aiguemere, zwanger ging, voor geen rechtmatige en Echte Zoon van gemelde baaren Heer *Gemaal* verklaart worde; en dit geschiedende, de gemelde Appellanten en Klagers alléén voor de rechtmatige Erven te verklaaren, die ab intestato bevoegt zyn tot de erfenis van gemelden Heer Van Aiguemere — ter eenre: — Contra bovengemelde *Magdalena van Auvermont*, Geäppelleerde en Beklaagde, in gevolge de interventie tegen gemelde *Supplique*; en *Claudius van Auvermont*, Ridder, Vryheer van Marleigne, als aangestelde Voogd over E*****, de zedert dien tyd geboorene Zoon, en gemelde Van Auvermont, geïnterveniënteert met den Heer *Gilbert Malmont*, als aangestelde Bestierder by dit Gerechtsbof, en verkooren Medvoogden Curator van gemelden E*****, — ter andere zyde. Ingevolge de Verklaringen van de in de Rotulis genoemde Getuigen, en van het Vonnis waarvan geäppelleert word, bebelst de *Supplicq* van gemelde La Forge en Bourglemont, onder anderen dat reets meer dan vier jaaren verloopē zyn, zedert gemelde Heer Van Aiguemere, met gemelde *Vrouwe Magdalena van Auvermont*, Zyne Gemalinne, vleeschbelyke gemeenschap gepleegt heeft, dewyl by, de *Gemaal* uitboofde van zyn dienst als Ritmeester onder de Chevaux Legers, by het Regiment *Cressensault*, zig opgebouden had. Desgelyks de van de andere zyde bygebragte *Defensie* van gemelde *Vrouwe Van Auvermont*, en aan het slot daarvan bevindende, in tegenswoordigheid van *Meliot*, aangestelde Gerechts-Schryver by dit Gerechtsbof, gerechtelyk afgelegden Hoofdeed; waarby zy verklaart en bevestigt, dat, offchoon wezenlyk gemelde

Heer

ke kleinigheden ophoude; ik weet zeer wel dat die voor de Achtbaarheid van een Filosooph veel

Heer Van Aiguemere, uit Duitschland niet te rug gekomen is, en zy zedert vier Jaaren hem niet weder gezien, nog vleeschblyk met hem verëenigt was geweest, het zig niet te min naar waarheid toegedragen had, dat zy, gemelde Vrouwe Van Auvermont, zig in den droom de Persoon en byligging van gemelde Heer Van Aiguemere, haar Gemaal, had ingebeelt, en daarby de wezentlyke gewaarwordingen van Ontfangenis en bezwangering genooten, die zy daadlyk by zyne tegenwoordigheid had kunnen hebben; en teffens bezweert dat zy zedert de afwezenheid haares Gemaals geen gemeenschap met een Man gepleegt hebbende, en egter van gemelde E*****, zwanger geraakt zynde, zy niet anders gelooven kon als dat zulks alleen door de kragt der inbeelding geschied zy; en zy dus herstelling van Eer, nevens vergceding van veroorzaakte Kosten, Schaden en Interesfen, eischte. Ingevolge verder des aangestelde Interrogatoriums, waar by verhoort zyn geworden, Vrouwe Elizabeth van Ailberiche, Gemalin van den Heer Lodewyk van Pontrinal, Vryheer van Bonlangne; Vrouwe Louisa van Nacard, Gemalinne van Karel Albert, Ridder en Vryheer van Venages; Maria van Salles, Weduwe van Lodewyk Grandfaults, wylen Vryheer van Vernouf; en Germana van Orgeval, Weduwe van wylen Lodewyk van Aumont, Koninglyke Raad en Thesaurier-Generaal by de Rekenkamer dezer Stad: uit wier getuigenissen zoo veel blykt, dat omtrend de gewoone tyd der ontfangenis voor de geboorte van gemelde E*****, bovengenoemde Vrouwe Van Auvermont, Gemalinne van den Heer Van Aiguemere, aan denzelve verklaart had, dat zy de bovengezegde gewaarwordingen en teekenen van zwangerheid, zonder gemeenschap met een Man gehad te hebben, alleen bespeurde zedert de sterke aandoening en kragt van inbeelding zig te vermengen met haar Gemaal, die zy zich in den Droom had voorgesteld. Waarby de gemelde getuigenissen verder bevelzen, dat zedanjige

veel te laag zyn : doch daar het myn pligt is in een zaak van dit gewigt, en waar aan de wereld zoo veel gelegen ligt, klaar te toonen hoe

gevallen aan Vrouwen kunnen gebeuren, en heur zelve is overgekomen dat zy Kinderen ontfangen en gelukkig gebaart hadden, alleen door ingebeelde vereeniging met heur afwezende Mannen, en in geenen deele door een dadelyke gemeenschap. Aangemerkt verder de Attestaties van Guillemette Garnier, Louise Dantault, Perette Chauffage en Maria Laimant, Maatrouwen en Vroedvrouwen, behelzende derzelver meeningen en gronden over bovengemelde Rem facti & quæstionis. Alsmede de gedaane Voorlezing der Certificaten en getuigenissen van Dionysius Sardine, Peter Meraud, Jacob Gaffice, Hieronymus van Revisin en Eleonor van Belleval, Doctoren der Geneeskunde aan de Universiteit te Montpellier. Zoo heeft op ingekomen bericht en eisch van den Procureur-Generaal, het Gerechtshof, naar ripe overweging der afgelegde Eeden, geprocureerde Certificaten en Getuigenissen van gemelde Vrouwen en genoemde Doctoren in de Medicynen, de gezegde La Forge en Bourglemont, met hunne klagte afgewezen, zoo als zy dezelve hiermede en uit kragt dezès afwyft, en daarnevens verordineert dat gemelde E*****, als rechtmatige Zoon en waarachtige Erfgenaam van gemelden Heer Van Aiguemere verklaart is, en zyn zal. Te gelyk heeft het gemelde Gerechtshof de bovengenoemde Heeren La Forge en Bourglemont veroordeelt, gemelde Van Auvermont, voor eene Eerlyke en onbesprooken Vrouw te erkennen; waarover zy haer naar gedaane Publicatie van dit Vonnis, eene schriftelyke Verklaaring van Eer, zullen gebouden zyn te doen, non obstante de afwezenheid van den Heer Van Aiguemere, nog eenige andere in Contrarium van gemelde Heeren de La Forge en Bourglemont voortgebragte zaken, als waarmede zy afgewezen zyn, egter zonder onkosten van Eerste Instantie en Appel, uit aanmerking van den stand der Partijen. Gegeven in het Parlement den 13 February 1637.
Aanmerking van den Franschen Vertaaler.

hoe voorzigtig en nauwkeurig ik te werk ging; zoo was het noodig de *eenvoudigheid* van het goede Meisje tot een bewijs haarer *eerlykheid* by te brengen. Schryvers, die slegts tot tydverdrijf voor het gemeen schryven, mogen naar goeddunken omstandigheden byvoegen of weg laten, naar dat hen zulks dienstig of nadeelig is, zoo als *Homerus* deed, die, naar het getuigenis van *Horatius*, alles vaaren liet en opofferde, wat onder zyne handen, naar zyn verbeelding, niet fraai genoeg vallen wilde *.

Maar wy, ongelukkiglyk aan de Waarheid gebonden zynde, moeten niet anders schryven dan of wy haare slaaven waren, en zyn verpligt in de regte weg te blyven, zonder dat ons geoorloft is, somtyds eens ter zyde uit te wandelen, en ons zelve eene uitspanning te verschaffen. Het zy ondertusschen genoeg gezegt, dat naar verloop van den negenden maand, myn Meisje een gezonde Zoon ter waereld bragt, dien ik zedert als myn eigen heb opgevoed, zonder my aan de kwaadsprekenheid myner Gebuuren in het minst te stoorren. En ik twyfel niet dat nog wel eens door den tyd een Gerechtschryver, of veelligt zelfs een Raadsheer uit hem worden zal.

Ik hoop dus, Myn Heeren! hiermede onweerspreeklyk bewezen te hebben, dat eene vrouw zonder het minste toedoen eens mans zwanger worden en een kind baaren kan; dat |gevolglyk de waereld volkomen zes duizend jaaren zig in een

* ————— *que*
Desperat tradata nitescere posse, relinquit.

De Arte Poet. v. 150.

een groote dwaaling bevonden heeft, en naar alle waarfchynlykheid nog zes duizend Jaaren langer daarin zoude gebleeven zyn, byaldien ik ten dien einde niet gebooren waar' om door de blinde vooroordeelen van de opvoeding te dringen, en de waereld van haare dwaaling in een zoo gewigtig ftuk, te bevryden. Ik moet het volftrekt gewichtig noemen, want hoeveel verfchilt, en hoe merkelyk onderscheid zig myne ontdekking, van alle die geenen, die *Isaac Newton*, de *Starrekyker*, ooit gedaan heeft. Zyne ontdekkingen loopen alle flegts uit op befpiegelingen, doch de myne ftrekt zig uit tot de Praëtyk. Zyne bereekeningen dienen alleen eenige weinige *Pedanten* op *Schoolen* en *Univerfiteiten*: maar die ik voortbreng, word onder het oog van ieder gebragt. Ik zal in 't kort een omftandig werk in het licht geeven, waarin ik bewys, dat deze de natuurlykfte weg zy om gebooren te worden; welk bewys zal gegrond zyn op de volgende onbedrieglyke fluitrede, die ik recht *Syllogiftifch** opgelost heb, om myn wonderbaar talent in de *Logica* te doen zien.

DE NATUUR, zegt een zeker Schryver van groote geleerdheid, is eene zeer fpaarzame oude Matrone, en eene uitneemende goede huishoudfter. Men heeft opgemerkt, dat zy zig zoo weinig moeite geeft als zy immers kan, en zig zoo weinig in onkosten fteekt als doenlyk is.

NU KUNNEN de Zaaddiertjes even zoo volko-

* Deze methode heeft de geleerde Heer W. **** zeer vlytig gebruikt, niet anders, geloof ik, als om zyne ervaarenheid in de ftryd *Logica* te toonen.

komen in de baarmoeder eener vrouwe uitgebroeit worden; als dat dezelve eerst den verdrietigen omweg door de Lendenen der mannen passeeren.

ERG O is de bekwaamste weg om tot het Leven te komen, die de kortste is.

Nu, Myn Heeren! staat ons toe, te zien hoe verre wy het met deze sluitrede brengen kunnen. Veelyds gebeurt het dat een zaak reets lang te vooren in gebruik is, eer de *Theorie* daarvan word uitgevonden; by voorbeeld: men heeft lang voorheen met Bomben steeden kunnen ter neder schieten, eer het bewezen was, dat dat geene wat geschoten en geworpen word, eene kromme *parabel* (middelkegelsnede) beschryft. En de kinderen hebben veel eerder met de schaduw eener *Laterna Magica* (Toverlantaarn) gespeelt, als eenige groote Filosoophen ondernamen het geheim van deze wonderbaare *Machiene* te verklaaren. Even zoo is het ook met de zaak dien ik voorgedragen heb, gegaan. De geschiedenissen hebben hier en daar een voorbeeld van myne voorgestelde methode bygebragt, doch maar duister en verstroot; en eenige Artsen der oudheid zyn van verre op deeze materie gevallen, en hebben die oppervlakkig aangeroert. Nogtans hoop ik, dat ik met recht waagen durf, de Eere der eigentlyke uitvinding my toeteschryven; en het zoude wezendlyk zeer hard zyn, byaldien my om eenige weinige woorden, die aan sommige oude uit de mode geraakte Schryvers ontsnapt zyn, en die ik zelfs niet eerder als dat myne *Theorie* reets klaar was, gezien heb, den haatelyken naam

van Uitschryver werd toegevoegt. Ik weet wel dat 'er een soort van nydige Leezers zyn, die byzonder vermaak vinden ons te vertellen, dat alle *Autheuren* hunne werken, zeedert dien tyd dat zekere ORPHEUS leefde, gestoolen hebben; welk een geluk is het dan wel voor dien ouden Franschen Poëet, dat ons van geene zyner voorgangers de naamen bekend zyn! voornamelyk nemen zy tot dit voorwendfel toevlugt, wanneer zy het niet gemakkelijk vinden iets gegronds tegen een boek intebrengen, en hun voornemen egter is om het in een kwaad gerugt te stellen. Alsdan schreeuwen zy, zonder ophouden: *Myn Heeren, de vent heeft alles uitgeschreeven; geen bladzyde, geen regel, geen woord, geen Syllabe, geen Letter, geen Comma, is zyne. Ik kan het boek en de plaats aanwyzen, waaruit hy alles gestoolen heeft.* Op dat ik nu dit zwaar oordeel ontgaan, en eenige verstandige Kunstrechtters de moeite spaaren mag, om die oude eerlyke Schryvers, (hun Ligchaam ruste in vrede, waar ook het zelve liggen mag!) uit welke ik deze kleine verhandelingen getrokken heb, natezoeken: zoo heb ik besloten vrywillig aantetoonen, welke plaatsen ik gevallen hier en daar van verre, over deze materie, gevonden heb; en als dan de geheele onpartydige waereld oordeelen laten, of my niet, in weêrwil van zulke toevallige aanhaalingen, met veel recht toekomt de eenige Eigenaar dezer wonderbaare *Hypothese* te zyn.

GALENUS * geeft in zyn beroemt *Tractaat*
over

* Deze plaats van *Galenus*, bevindt zig niet in zyn *Tractaat* over de Mazelen, maar in zynen *Commenta-*

over de Mazelen, waarin hy de oorspronk dezer ziekte tragt te onderzoeken, als een gemeene mening op, dat dezelve in de waereld geraakt was door *eene vrouw die geen vader gehad had*; egter schynt hy dit berigt onder de gewoone Fabelen te reekenen, alzoo hy het een praatje van 't gemeen noemt.

HIPPOCRATES * berigt ons, dat zyne moeder hem veelyds pleeg te verhaalen, dat zy wel twee Jaaren vóór zyn gehoorte van zynen vader niet vleeschlyk bekend was geworden, maar dat zy op zekeren avond in haaren tuin wandelende, een zeldsaame invloed in zig bespeurt had. Zyn vader hield zig door haar ontëert, en bragt by die gelegenheid eene scheiding te weeg, waardoor die brave vrouw de verwytingen van alle haare bekenden lyden moest. Ik hoop dat dit Tractaatje haare gedachtenis, van de schande, die tot nu toe altoos het gevolg zodaniger gevallen geweest is, bevryden zal.

Wan-

rium over de Draake tanden van *Cadmus*, alwaar hy omständig bewyft, niets buitengemeens te zyn, dat een tand, op de aarde geworpen, een mensch voortbrenge. *Vide Galenus. Aanmerk. van den Franschen Vertaaler.*

* Het is reets van ouds de zwakheid van groote Mannen geweest, dat zy hun Eer in een' Wonderbaare geboorte zogten te stellen. De mededinger van den zanger EPICUUR, dien Dichter der Waarheid, en navolger van de Dichters der Natuur, is mede van dit zwak niet vry gebleeven. Hy verhaalde dikwyls, dat hy, als een tweede *Romulus* uit zynen wieg ontvoert, en langen tyd van een wild dier gezoogt was geworden, tot dat men hem naar duizend vergeeffsche pogingen eindelyk weder gevonden had.

Wanneer wy ons nog dieper inlaaten in de Fabelagtige Oudheid, waarin alle dingen door de Poëtische versieringen vergroot zyn, zoo leezen wy van veele schoonheden der oude wereld, die op zeldsaame wyzen zyn Zwanger geworden, dat ik niet twyfel of is op die wyze geschied als ik beschreeven heb; en ik hoop dat alle *Commentaristen* en *Mythologisten* in het toekomende met myn Verklaaring zullen overeenstemmen. Want hoe zouden wy anders gelooven kunnen, dat JUNO Zwanger raakte, alleén door het eeten van eenige Kruiden*, die *Flora* op

* Quod petis, Oleniis, inquam, mihi missus ab arvis
Flos dabit; est hortis unicus ille meis. . . .
Protinus haerentem decerpsi pollice florem.
Tangitur & tacto concipit illa sinu.
Jamque gravis Thracen, & laevo Propontidos intrat;
Fitque potens voti; Marsque creatus erat. . . .

OVID. V. Fast. 251.

Hier spreekt *Flora*: *Wat gy verlangt* (zegge ik aan JUNO,) *zult gy verkrygen door een bloem, die my uit de Velden van OLENUS, een Stad in ACHAJEN, gezonden is, deze bloem is in mynen tuin de éénige in zyn soort. Hierop brak ik met myne duimen deze hangende bloem; naauwlyks raakte dezelve baaren schoot, of zy ontving. De bezwangerde Godin ylt naar TRACIEN en aan den oever van PROPONTIS. Aldaar zag zy haare wensch vervult, en MARS werd gebooren, Aanm. van den Engelschen Schryver.*

Johnson had nog meer andere Wonderbaare Geboorten kunnen aanhalen, die veelligt aan zyn geheugen zullen ontsnapt zyn.

VULCAAN, de tweede Zoon van JUPITER had zyn Leven aan het waaien van een Windje te danken. BACHUS sproot uit zyn heup. *Jupiter*, als een hongerig God had *Metis*, de Moeder des eersten,

op-

op de *Olenische* velden voor haar verfaamelde? †
 Het is zonder twyfel dat zy toen eenige Zaad-
 diertjes teffens zal ingeflikt hebben, en hier-
 door kwam MARS ter waereld. Wat zullen
 wy anders van de bezwangering van DANAË,
 in haare Gevangenis, denken? Een zeker oud
 Orakel had voorheen gezegt dat haar Vader
Acrisius van een zyner nakomelingen zoude ge-
 dood worden. Om deze voorzegging te very-
 delen, liet hy zyne éénige Dogter in eenen
 Tooren die met koper gedekt was, zo zorgvul-
 dig

opgevreeten, en *Semele* de Moeder des laatsten, ge-
 braaden. IXION was de Vader der CENTAUREN,
 naar dat hy een gantsch Legioen *Gensis Succubis*, wel-
 ke de Fabeldigter dienstig gevonden heeft in *Wolken*
 te veranderen, geliefkooft had. De geboorte van
 ORION wierd toegestaan aan den wensch van zeker
 eerlyk Man, die wat al te veel met de grondregels van
Hippolypus redivivus ingenomen was. Deze Man, ge-
 naamt *Hireus*, onthaalde in zyn huis, zo goed hy
 kon, drie Goden die met elkander reisden. Welke
 Goden, om hunnen Waard te beloonen, hem op
 gemeene kosten, een Manlyke Erfgenaam schonken,
 waartoe zy de kunst uitvonden zyne Vrouw te kun-
 nen ontbeeren. *in pellem Bovinam semen incecerunt.*
 Deze Vrucht Kort bleef negen maanden onder de
 mest verborgen, en naar verloop van dien tyd ver-
 scheen Orion. *Aann. des Franschen Vert.*

† Ook hier bedriegt zig JONHSON. Het was
 HEBE, die haare Geboorte aan het eeten van
 Kruid of een *Latu Salaadje* verschuldigt was. JUNO
 baarde MARS, door het bloot aanraaken van eenen
 bloem, die FLORA haar overreikte. De Plaats
 uit de *Fastis* van *Ovidius*, die de Engelsche Schry-
 ver in zyn *Noot* aanhaalt, had hem voor deze mis-
 slag waarschouwen kunnen. *Aanmerking des Fran-
 schen Vertaaler.*

dig opfluiten dat het onmooglyk was, haar iets anders dan de wind naderen kon. Nochtans baarde deze Prinses, in die omstandigheden, den dapperen PERSEUS, welke het Orakel vervulde door ACRIUS te dooden. Het is waar, dat de Poëten ons deswegens eene zeldsaame en zeer onwaarschynlyke Historie verhalen, te weten, dat JUPITER in een gouden regen door het dak van den tooren zoude gedaalt zyn; doch dit is louter een Poëtisch verichtsel, die alleen uitgevonden is, om van dit wonderlyk geval eenige oorzaak aan de hand te geeven.

De geschiedenis van BOREAS, die eene jonge Maagd door het Venster van een Vertrek wegvoerde, en een Kind by haar verwekte, gelyk Ovidius in zyne *Herschepingen* eenigzints met bedekte woorden verhaalt; behoort meer tot ons Oogmerk, en drukt naauwkeurig uit de wyze haarer Zwangerheid.

Wy weten dat het de Poëten eigen is alle hunne voorwerpen tot Persoonen te maaken. Daar nu eene Vrouw zig door den wind bezwangert vond, was niets natuurlyker dan uit dat Element eene Godheid te maaken, en daaraan de uitwerking * eener Bovennatuurlyke Macht

* Dus moeten wy verstaan het geen Ovidius FLORA in den mond legt, daar zy haare ontvoering door ZEPHYRUS verhaalt:

*Ver erat; errabam; Zephyrus conspexit; abibam.
Insequitur; fugio, fortior ille fuit.*

FAST. Lib. V. v. 201.

*'t Was Lente; ik wandelde; ZEPHYRUS zag my;
ik ontweek hem; by volgde my na; ik vlood; doch by
was de sterkste.*

Macht toe te fchryven. Ik beweere ondertusfchen dat hier, naar myne *Systema*, wel niet een misflag in het geval, ten aanzien van de Wind, maar een klaarblyklyk verzuim omtrend de omftandigheden is. Dit kan mogelyk oorzaak zyn door de nalaatige fchryfwyze der geenen die deze gefchiedenis ons nagelaaten hebben. Of veelligt dat de Maagd by het verhaal van haar geval, den oort van waar den Wind kwam niet meer geweeten zal hebben, om dat door de geneugte haare zinnen verrukt zullen geweest zyn. Doorgaands kunnen wy een zeker besluit maaken, zoo dikwyls wy leezen van Maagden die door Vloeden, door Draken, door gulde regens, enz. bezwangert geraakt zyn, dat het wind, niet anders als wind, geweest is; dat men by gebrek van de waare oorzaaken te weten, op ingebeede gevallen is; en dat de Poëten zig ééns tot die nietsbewyzende gronden bepaalt hebbende, dezelve met hun eigen verbeeldingen en opfierungen zodanig overladeden en verwarden, dat men eindelyk waare gefchiedeniffen en natuurlyke uitwerkingen voor *Fabels* en *Romans* gehouden heeft.

Wanneer wy van deeze verbloemde Oudheid tot de volgende tyden overstappen, waarin de gefchiedeniffen op een ernstiger wyze beschreeven worden, en men zig vergenoegde de waarheid zonder bekleedsels te verhaalen; kunnen wy ook hier eenige weinige voorbeelden, tot onze zaak behoorende, vinden. DIODORUS SICULUS meld ons in een zeer oude druk zynner Werken, wélke my door mynen geleerden en vlytigen Vriend, Doctor T****, is medegedeelt, dat zekere Egiptifche Toverheks, onder

der andere bovennatuurlyke dingen , ook voorgegeeven had , dat zy zonder toedoen eens Mans kon Zwanger worden en baaren ; en dat zy door den fchyn van dit Wonderwerk het Volk overreed zoude hebben , haar voor de beroemde Isis te houden , die op de Aarde gedaalt was , om haar Vaderland te bezoeken , zo niet eindelyk een Priester van *Thautes* of *Merkurius* by haar in het bedde was betrapt geworden , en de zaak daarmede een einde nam.

POLYBIUS verhaalt eene gefchiedenis die duidelyker tot ons geval behoort , doch hy fpreekt daarvan met zoo veel mistrouwen in zig zelf , dat ik niet wagen wil dit verhaal hierby te brengen , om myn eigen Werk geen aanzien van een *Roman* te geeven. *

Van de Romeinfche Gefchiedfchryvers kan ik flegts één *exempel* uit LIVIUS aanhaalen , van eene Vrouw , die op een woest en onbewoont Eiland Tweelingen zoude gebaart hebben. Zy was op dit Eiland aangedreeven , en had in negen Jaaren vóór de geboorte haarer Kinderen geen Menschlyke gedaante gezien. Hy berigt ons dat zy naar Rome gebragt , en aldaar voor den Romeinfchen Raad *geëxamineert* was geworden ; maar de omftandigheden van dit geval zyn zoo wydloopig en langwylig , dat ik den Lezer verzoeke het *Origineel* zelf opteflaan ; te weten *het vyftigfte boek* dezès onvergelykelyke Gefchiedfchryvers.

Zie hier alles wat ik in myne naleezingen hebben kunnen vinden , en het welk ik zeer gaarne ten besten geef , zoo het flegts eeniger maaten ,
licht

* Polyb. 3 Boek , pag. 230.

licht kan byzetten aan myne *Hypothese*, en de zelve bevestigen. Maar, ik beroep my alhier verder op onzen voortreflyken Heer W****, † de Opperste Rechter over oude en nieuwe strydvrage, en die wel weet hoe yverig zig Schryvers benaarstigen, hunne werken tot *Origineelen* te maaken. Hy mooge onpartydig vonnis vellen, of ongeächt al het geen ik uit andere boeken heb aangehaalt, de Eere der uitvindig van dit geheim niet met veel recht my toekoome. Ik maak gewag van den Naam dezes Grooten Mans, die thans op de naamrol der Britsche Schryvers, zonder bedenken, boven aan staat; met alle begryplyke Eerbied. Hy zal my oneindig veel vermaak doen, wanneer hy in het volgende deel van zyne *Divine Legation*, verkiesen mogt deze *materie* te onderzoeken, zoo hy goedvind doorden uitgaaf van dit lang verwagte Boek de waereld te verplichten. * Mogt het nochtans, ongelukkiglyk, gebeuren, dat hy uit hoofde der hevige *digressies*, waarvan zyn Werk vol zal zyn, geen plaats meer voor deze stof, daarin kon vinden, (ieder Boek kan waarlyk ook niet alles in zig bevatten,) dan ben ik echter verwaand genoeg met de eerste post een brief van hem te verwagten, waarin hy volgens loflyke gewoonte, voor de Eer die ik hem door het aanhaalen, van zyn naam, bewezen heb, bedanke, en door

eeni-

(†) De Nederlandfche Lezer vergelyke hiermede den niet minder beroemden disputant H*****

(*) De Heer W**** heeft eindelyk de waereld met zyn Werk beschonken, zoo als ik by de Vierde Uitgave van deze, verneem.

eenige *Complimenten* die hy my wegens dit myn Werk maaken zal, gelegenheid geeve, verder met hem bekend te worden.

Niets is nu meer overig, dan dat ik, eer ik besluit, de groote voordeelen aantoon die door het uitgeven van dit Werkje, volgen moeten. Want zulks moet my voor de smaedlyke naam van *Project* maaker bewaaren, en in den rang stellen dier waardige Mannen welke nutte Kunsten en Weetenschappen tot meerder gemak en geluk voor het menschlyk leven hebben uitgevonden.

Inventas aut qui vitam excoluere per artes.

VIRGIL.

Dit breng ik alleen by, om eene *citatie* meer te maaken.

Eerst, en voor alles, hoop ik een algemeene dank van de gantsche Schoone Kunne te verdienen, dat ik de waereld ten opzichte van de voortteeling uit den droom geholpen, en bewezen heb hoe eene Vrouw alleen een Kind ter waereld brengen kan, zonder toedoen eens Mans, en zonder dat haare deugd in 't minst daardoor lyde. Alle jonge Meisjes zullen, als JUNO, zeggen kunnen: „ Waarom zoude ik „ de hoop verliezen, zonder Ega moeder, en „ in myne kuifcheid Zwanger te worden, zonder door een Man aangeraakt te zyn? ” *

Eer deze verhevene Ontdekking bekend, en zoo lang de waereld nog dom genoeg was, te ge-

* *Cur ego desperem fieri sine coninge mater,
Et parere intacto, dummodo casta, viro?*

gelooven dat noodwendig een vleeschlyke gemeenschap vooraf moest gaan tot bezwangering eener Vrouwe, hebben zekerlyk veele derzelve op eene onschuldige wyze heur Eer verlooren! Hoe veele ongelukkige Schepfels zyn aan het na-deelig oordeel van het kwaadaartig *Publiek* bloot gestelt geweest; van alle bezoeken uitgeslooten; uit de Speelgezelschappen verbannen, en van nydige Fynen met de vingers nagewezen, om de geringe oorzaak alleen, dat zy in haare maagdelyke staat bevallen waaren? thans, wanneer deze ontdekking overal bekend word, zal het niets onmogelyks meer zyn, dat eene Vrouw haar maagdom kwyt zoude kunnen raaken, zonder daarby haar Eer te verliezen; of dat zy niet wandelen zoude kunnen, en FRISCHE LUCHT SCHEPPEN, zonderte te duchten, dat zy over eene bevrugtende ademhaling gelastert en versmaad werde. Zoude men hier niet mogen uitroepen: * „reets keert de onverflensbaare Maagdom weder; reets stelt zig op nieuw de gelukkige gouden tyd by ons in; een nieuw geslagt daalt uit den hoogen Hemel neder!”

Een ander grooter voordeel die uit deze ontdekking moet voortvloeien, zal bestaan in een volkomen afschaffing van het Huwelyk, een staat waarover zig reets lang de galante waereld bezwaart heeft, als over een lastig en onverdraaglyk ongemak, dat tegen alle nieuwmodische vermaaklykheden en uitspanningen van smaak strydig is, en de vryheid, die een wel-

* *Jam redit & virgo, redeunt Saturnia regna
Jam nova progenies coelo demittitur alto:*

welleevend Heer van den *Bonton* van rechtswege toekomt, belemmert en veelyds bepaalt. Wy hebben den Huwelyken ſtaat te danken, dat Hertogen en Hertoginnen, Graven en Gravin-
nen, en alle ſoorten van voornaame Echtbree-
kers, zig ſcheiden laaten, of elkander vergif-
tigen, verwurgen, den hals affnyden, en vee-
le andere hupſche kunſtjes, naar den hedendaag-
ſchen ſmaak. oeffenen. om zig van hunne ke-
tenen te ontbinden, en van eene meer dan E-
gyptiſche dienſtbaarheid te bevryden. Dewyl ik
nu altoos een diep verwondenaar der Grooten
ben, en iedere ſyllabe die uit den mond eens
Edelmans komt als een wys, rechtmatig en
billyk orakel verëere; zoo verheuge ik my zeer
de uitvinder van een ontwerp te zyn, dat zoo
natuurlyk met hun verlangen overëenſtemt, en
Hen ontbind van een ſchadelyke inrichting,
die op geene andere gronden ruſt dan ſlechts
op het aanzien van de Heilige Schrift, een aan-
zien dat nu lang uit de mode geraakt, en on-
der lieden die weeten te leven niet meer ge-
bruiklyk is. En om dat ik voorts geen twyfel
voede, of alle Vrouwen zullen voortaan myn
plan verkiezen, wanneer zy het menſchlyk ge-
ſlagt voortplanten willen; kan ik dezelve tot
heur trooſt verzeekeren, dat zy myn voorſlag
volgende, even zoo veel geneugte ſmaaken zul-
len, als dat zy op de gewoone wyze met een
man te bedde gingen; dit gevoelen word be-
kragtigt, door de tedere geneigtheid die de
Vrouwen altoos voor Zephyrus gevoed hebben,
ſchoon zy van de oorzaak nog onbewuſt waa-
ren, waardoor het kwam dat dit verliefde wind-
je zulke aangenaame gewaarwordingen ont-
ſtaan

staan deed. Wat zullen zy nu wel gevoelen, als zy zig voortaan aan zynen invloed overgeeven, daar zy weten, waarom het geschied?

Nu staat my nog het meeste, het grootste voordeel van myne ontdekking, aantetoonen. Maar dan moet myn pen in kostbaarer inkt gedoopt worden, en myne denkbeelden een hoogdravener schryfwyze aanneemen.

— *Major rerum mihi nascitur ordo
Maius opus moneo.*

AENEID. Libr. VII.

„ Eene verhevene reeks van zaken doet zig
„ voor; ik heb een gewigtige stof te handelen!”

Daar is eene zekere meer als aansteekende ziekte, waaraan zig de menschen met hunne *Speculaties*, doch nog meer door de *Praëttyk* gewend hebben. Wy mogen die met de geneeskundigen *Lues Venerea*, of met de kruidmengers de Venusziekte, of met de Vrouwen de franche kwaal, of met de Galante Heeren het *galant* ongemak, noemen; zy is onder alle deze naamen bekend, ja onder een oneindig aantal van geringer Titels, welke alle de verscheide takken van deze machtige en verdervende pest aanduiden. „ Zy heeft, met *ALECTO*
„ duizend naamen, duizend middelen om te
„ kwellen.

— *Nomina mille
Mille nocendi artes.*

Eenige berigten dat CHRISTOFFEL COLUMBUS dezelve uit zyne nieuwe *Amerikaansche* wereld in eene doos, * heeft mede gebragt; dat zy niet anders is als de *Yaws*, ** eene *Ameri-*

* De zinspeeling van deze verbloemde doos die door geen menschen handen gemaakt is, op de doos van *Pandora*, zal niemand onduidelijk voorkomen. Het is echter nog zoo zeker niet bewezen, als JOHNSON beweeren wil, dat de *Yaws* niet anders was als het geen wy *Venus kwaal* noemende *Yaws* is eene ziekte, alleén de Afrikaansche Negers die om de Linie wonen, bekend. Zy is even zoo aansteekend als de *Venus* ziekte, doch in dat heet *Climaat* nog veel heftiger en geweldiger in haare werking, als in de koudere Europeesche Landen. Voorlang is reets die taamelyk zonderlinge aanmerking gemaakt, dat de graaden van sterkte en werkzaamheid, van deze kwaal, altoos meer toe of afneemen, naarmate de patient zig van een gematigde Landstreek verwydert of het zelve nadert. Zoo min zeker is ook nog bepaalt dat de *Plan* of *Epian*, eene *Amerikaansche* ziekte, of de kwaal die *Buas* genaamt word, niet anders is als de *Venus* kwaal. De *Plan* dat onder de Wilden aan de Mexikaansche Zeeboezems, zoo gemeen is, schynt een soort van overgeërfde uitslag te zyn. Zy krygen het zelve niet alleen door gemeenschap met Vrouwen, maar ook veeltys door hun gewoonte van in het stof te leggen slaapen, en stinkend vleesch te eeten. Wat de eigentlyke zoo genaamde *Venus* kwaal betreft, zoo is niets zekerder als dat deeze ziekte onder de Europeërs niet eerder bekend is geworden, dan zedert den kryg, door den Hertog van *Anjou* in het jaar 456. tegens den Koning ALPHONSUS, van NAPELS, gevoert. *Aanm. van de fr. vert.*

** Hoewel eenige denieuwheid van den oorspronk dezer kwaal als zeker tragten te beweeren, ben ik nogtans overtuigt dat die zoo oud als HERKULES, en dat deze beroemde Reuzenbestryder daarvan aange-

vikaansche ziekte, die in de Europeesche Natuuren onderscheidentlyk werkt. Andere gaan om den oorsprong dezer kwaal optespooren, niet verder dan Frankryk, en verzekeren dat dezelve, nevens andere aartige *modens* en fraaiheden, die wy dit Land, waarin pracht en smaak heerschen, verplicht zyn, van daar tot ons overgebracht is. Zoo twyfelagtig en onzeker nochtans haare oorsprong is, zoo onweedspreeklyk en klaar zyne haare uitwerkingen. Ach! dat ik nu de veder had van eenen FRACASTORIUS, * om de treurige verwoesting, die deeze kwaal in het menschelyk ligchâam aanrecht, te beschryven! bied my uwe hulp, gy ontzenuwde wellustige, die haare woede beproeft hebt, daar ik onderneem met den zwartsten inkt de vernielingen afte maalen die deeze beroemde krankheid te weeg brengt, waaraan duizenden uwer voorvaderen gesneuveld zyn, en waarop gy U met de verstandigste vrymoedigheid in Herbergen en Koffiehuizen beroemt, tot merkelyk voordeel van Deugd en goede Zeden.

Spreek,

getast geweest is. Het vergiftigde kleed van *Nessus*, en de pynen die *Herkules* leed, toen hy het zelve aantrok, merk ik voor Poëtische versieringen aan, die ik dus verklaar: *Nessus* steekt zyne hoer *Dianira*, en deze wederom *Herkules* aan.

* HIERONYMUS FRACASTORIUS, een Geneesheer van de zestiende Eeuw, van *Verona* geboortig. Hy was beeter Dichter dan Arts. Wy hebben over deze kwaal, een gedigt van hem, aan *Sipbilis* geschreeven, het welk door alle Geleerden van zynen tyd als een meesterstuk is aangemerkt, en dat ook thans nog niets van zyn verdienden roem verloren heeft.

Spreek , gy uitmuntende - . ! en gy - . ! en gy - . . ! want gy weet het ; spreek , met welk een geweldige rasheid , het onzalig fenyn daarvan de gantfche Natuur aanfteekt ; hoe het de tanden ondermynt , de neus afvreet , het vleesch verteert , de beenderen murf maakt , en het merg tot op de ruggraad vergiftigt ! spreek wyders , gy benydenswaardige kinderen der welluft ! want de ondervinding zal u , zonder twyfel , geleert hebben , hoe deze besmetting zig uitbreid , en door mededeeling onderhoud . Eenige Mannen zetten het hunne Vrouwen , eenige Vrouwen heur Mans aan . Ja , dit kwaad eindigt zelfs niet met het leven , maar herleeft ook wederom in de nakomelingen ; het word op de Erven der Groote Familien overgebracht , en als eene bestendige Erfenis voortgeplant ; en veelyds , helaas veelyds ! is dit het éénige , wat het krooft van edel doch verdorven bloed ; van hunne Hoogadelyke ouderen onderhoud . Hiervan komt een krachtloos geflacht , dat zwak van Ligchaam en nog zwakker van verftand is ; een elendige , wanftaltige en verwyfde aart van menfchen die de bewyzen der ondeugd hunner vaderen zichtbaar genoeg aan zig vertoonen ; menfchen , die fchoon zy duchten moeten door een geblaas des winds weggewaait te worden , egter de vermetelheid en hoogmoed bezitten , om met een opgerecht hoofd , en eene werkelooze vreedzaame degen op zyde , die flegts tot fieraad dient , de wandelplaatfen te betreeden , en zig aan te ftellen als waren het mannen . Voorwaar , hun moeders Kameniertje , zoude een beeter man voorftellen ! „ Zulk een geflagt „ was het niet , waaruit de dappere Jeugd sproot ,

„ sproot , die voormaals de zee met het bloed
„ onzer vyanden verfdde.”*

Deze kwaal , waarvan de uitwerkingen zoo vreeslyk , de gevolgen zoo verderfelyk zyn , is in verscheide Eeuwen door alle kunstkundige Zoonen van ESCULAPIUS vruchteloos bestreed. † MERCURIUS heeft zyne krachten vergeeffsch gebeezeit ; de *Sakivaties* betoonen hunne zuiverende invloed zonder uitwerking ; en de machtige WARD zit met zyne beroemde pillen , vertwyfelt in eenen Leunstoel te *Whiteball* , daar hy zich door deze onoverwinlyke ziekte zelf overwonnen ziet.

Infelix Theseus sedet , æternumque sedebit.

Het geen dus noch *Medicynsche Recepten* , noch *Chirurgische Operaties* ; het geen noch *Kwakzalvers* met hunne *Pillen* , noch wezentlyke *Doctoren* met hunne *Purgeerdranken* in staat zyn geweest te kunnen uitvoeren ; onderneeme ik op eene zekere , ligte en nadrukkelyke wyze (*absit superbia dicto*) tot stand te brengen , en deze Fransche kwaal voor eeuwig uit het gebied van zyn Groot Brittanische Majesteit te verdryven. Zoo dra slegts alle eerlyke Vrouwen , en ook die

* *Non his inventus orta parentibus
Infecit æquor Sanguine Gallico.*

H O R A T.

† CEZAR meld in zyne *Commentarien* dat onze oude Britsche Voorvaders MERCURIUS boven alle Goden byzonder vereert hebben , *Dum maximo MERCURIUM colunt.* — Hunne nieuwe nakomelingen eerbiedigen thans nog die zelve Godheid.

die maar voor eerlyk aangezien willen zyn, besluiten kunnen, alleen voor één Jaar, zig van de besmettende gemeenschap met mannen te onthouden, (en deze voorflag is niet onbillyk te houden, aangemerkt ik heur een betere geneugte, in plaats van die zy dan missen, verschaf,) als dan moet deze verderflyke plaag, geheel en al, by ons ophouden. Ik stel onderdanigst, en met de ootmoedigste eerbied, voor, aan het oordeel en de ervaarenheid van HUNNE EXCELLENTIEN, de Heeren van de Regeering, of het niet zeer heilzaam waare, eene Koninglyke Ordonnantie te doen uitvaardigen, om alle vleeschelyke gemeenschap, door het geheele Ryk, voor een gantsch jaar, te verbieden, die met aanstaande Vrouwendag zoude kunnen aanvang neemen; ten einde daardoor de verdere uitbreiding dezer kwaal gestuit worde, die nog schadelyker, als de Ziekte onder het Hoornvee is, en de waakende zorg der Overheid, zo wel als die, verdient.

Zulke die gaarne tegenwerpingen maaken, zullen ook veelligt hier de vraag doen, of hunne Kinderen die tweemaal *gedistileert* zyn, dat is, die door de Zaadvaten der beide Geslagten, naar de oude wyze van Voortteeling, gaan, niet natuurlyk veel gezonder en sterker zyn moeten, dan de onze, die slegts ééns *gedistileert* worden, en hun voedsel alléén van de Moeder ontfangen? Ik zoude, om dit belachlyk vooroordeel te wederleggen, verscheide bondige gronden uit den bcezem der Philosophie, kunnen bybrengen; doch ik wil liever deze vraag met eene andere vraag beantwoorden: of, naamlyk, de tegenwoordige aart van Vaders, by-

zon-

zonder de zodanigen onder hen, die van een aanzienlyke staat, en reets in mannelyke jaaren zyn, in de omstandigheden, gelyk ik hun beschreeven heb, zig altyd wel in staat bevinden, van kinderen te kunnen maaken? word het daartegen de Vrouwen overgelaaten, zig door heur zelve te vermenigvuldigen, en raakt de Venusziekte uit ons Land verbannen, dan kunnen wy eerst hoop scheppen een gezond en sterk nakomelingschap te zien.

Als dan zal de Britsche Dapperheid haaren Ouden roem weder verkrygen; Als dan zullen nieuwe Veldslagen by *Crissy*, by *Agincourt*, by *Blendheim*, onze Jaarboeken, de eene naar de andere, versieren, en HENDRIK zal als dan de laatste Overwinnaar niet zyn, die Engeland toonen kan.

Geen twyfel voedende, of deze myne voorslag zal zonder bedenken plaats vinden, ben ik voornemens my tydig genoeg met een *patent* te voorzien, om de voordeelen van myne ontdekking alleen te mogen behouden. Ten dien einde heb ik reeds een huis gehuurt, op de Hooimarkt *dans le marché du foin*, alwaar ik alle Vrouwen, die gaarne een Kind door zig zelf hadden, van 7 of 8 uren des avonds tot 12 uren in de nacht, myn dienst aanbiede; en zoo zy zig geduldig aan myne *experimenten* onderwerpen willen, kan ik ter bekwaamer tyd heur Zwangerheid verzeekeren, te reekenen van het uur af des eersten bezoeks, waarmede zy my zullen gelieven te vereeren.

Mogt gy, ô schoon Geslagt! nu overwegen dat de Eer en het Belang van Groot-Brittanien, thans op U beruſt! dat het in Uw macht staat
ons

ons vermogen te verheffen, en dat ik vry zegge, de Engelsche tucht te verbeeteren! Doet gy dit, dan zullen Uwe Naamen in de Geschied-Boeken pronken, als voortreflyke Voortplantsters der Heldenstammen, als Voortbrengsters van een nieuwen aart van Menschen; en by de Nakomelingschap zult gy niet minder beroemt en geëert zyn, als die Spartaansche en Romeinsche Vrouwen, wier uitmuntende daden, tot nut en best van het Vaderland bewezen, aan Dichters en Geschiedschryvers stof verschaften, als om stryd, de roem dier Heldinnen te verkondigen.

Met uitzondering egter, en in alle ernst, wend ik my tot U, Hoog-Geëerde en Hoog-Aanzienlyke Heeren van het Koninglyk Genootschap der Weetenschappen! Ik hoop, dat gy dit myn Geschrift, met al de yver die Bevorderaars van nutte Kunsten, Begunstigers van Geleertheid, Rechters over Wetenschappen en Onderzoekers der Waarheid, voegt, aan de Waereld, op de beste wyze zult aanpryzen.

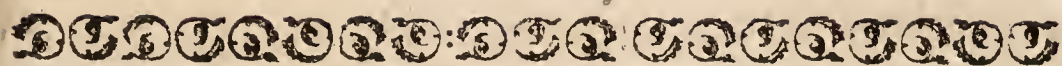
Ik blyve met de diepste Hoogachting, onderdanigheid, gehoorzaamheid en eerbied,

MYN HEEREN!

*Uw Ootmoedigste, Gehoorzaamste
en Getrouwste Dienaar*

ABRAHAM JOHNSON.

MERK-

MERKWAARDIGE GEVALLEN.

AMATUS LUSITANUS, verhaalt in de 18 *Cur.* zyner zevende *Centurie*, dat in *THESSALONICA* twee *Turksche Vrouwen* geweest waaren, waarvan de eene in den staat van Weduwe, en de andere in den Echt leefde. De getrouwde Vrouw had de Weduwe bezwangert, door dezelve, wat zy van haar Man ontving, mede te deelen; alzo zy veelyds by elkander fliepen.

AMATUS verhaalt dit als een zekere waarheid. „Want” zegt hy: „daar de Weduwe „met duizend Eeden betuigde, dat het haar „niemand gedaan had dan haare Vriendin, zoo „bleef de zaak buiten bedenking; want het „moest deze Vrouw tot een veel grooter „smaad verftrekken, de verklaring van dusdanige monstereuse en onnatuurlyke daad te „doen, dan dat zy bekende, by geval een „Galant gelukkig gemaakt te hebben.” Voor omtrent vyftig Jaaren droeg zig te *Rysfel* in *Vlaanderen*, foortgelyk geval toe; en de *Commandant* der *Vesting* drong met alle yver aan, op het onderzoek van deze zaak.

GEVOLGTREKKING VAN DEZE GEVALLEN.

Vooronderftelling welke de Schryver daaruit opmaakt

Wanneer deze beide Zwangere Vrouwen niet ten uitersten byzondere redenen gehad hebben,
de

de Schuld liever op goede Vriendinnen als op Mansperfoonen te schuiven; wanneer de zaak wezentlyk zoo is als die verhaalt word; wanneer de Zaad diertjes, zoo als men beweert, tien uuren lang in de koude Lucht, midden in de strengste winter, in het leven hebben kunnen blyven, waarom konden zy dan niet even zoo wel, gelyk ik zeide, overgedragen worden, en de eitjes, welke in de baarmoeder dezer beide Vrouwen door haare Onnatuurlyke vermen- ging, gezonken waaren, bevrugt hebben? want daar dezelve fomtyds tot aan de uiterste einden der moedertrompet raaken, waarom zouden zy door de moederschede niet dringen, en tot in de baarmoeder belanden kunnen?

PROEVEN DIE GEDAAN KUNNEN WORDEN.

Het was een zaak die wel onderzoek verdien- de, dat men, by voorbeeld, zaad van eenen hond nam, hetzelfde eenige uuren staan liet, en als dan op de bekwaamste wyze, die men kon uitvinden, in de baarmoeder eener treef bragt, om te zien wat zulks zoude uitwerken. Doch het waare veelligt nog dienstiger, het zaad van een hengst op die wyze, in de moedertrompet eener Koe; of het Zaad van een kater in een teef te brengen.

TEGENWERPEN, EN OPLOSSING DERZELVE.

Men kan vragen, hoe zig dat kleine diertje, waarvan ik gemeld heb, aan het ei hangen, en, zoo te zeggen, Wortel daar aan vatten kan? Maar hoe kan het ei zig aan de baarmoeder hegten? want

want ongeacht de zwaarigheid die zig hieromtrent schynt te vertoonen, is nochtans niets zekerder als dat het zulks doet; het eene is vast niet onmoglyker als het ander.

Nu hangt zig dit kleine diertje door de navelstreng, die naar alle waarschyndlykheid in zyn staart beslooten is, aan het ei. Want, daar men aan een *Vrucht*, die slegts eenigen dagen Oud is, noch armen noch beenen, maar in de plaats van armen twee kleine vezels, als ook twee dergelyke onder den buik bespeurt: en teffens de plaats waar de navelstreng aan zulk een *Vrucht* uitgaat, het laagste aan het gantsche ligchaam is, zoo kan ik niet zien waar de navelstreng beeter te plaatsen is, als in den staart van dit diertje.

Men weet hedendaagsch algemeen, dat het Zaad der dieren met ontallyk veel kleine levendige Ligchaamtjes vervult is, die daarin Zwemen als Visschen in de Zee.

Die geene, welke zig in het zaad van Menschen, en Viervoetige Dieren, vinden; zyn eenigfints eivormig van gedaante, met een staart van onbegryplyke lengte, en niet ongelykende de Vorfchen die men veelyds by duizenden aan de dyken; en in de Waters ziet, welke men aan de wegen aantreft. Die in het zaad van Vogels gevonden worden, vertoonen zig bloot als Vezels of kleine wormen.

Onze Auteur zegt niet meer dan twederlei soort daarvan gezien te hebben, schoon hy langer dan dertig Jaaren ten dien einde de zaaden van een groote menigte Viervoetige Dieren en Vogels waargenomen had. Het is wel waar dat, zoo het schynt, zig eenig onderscheid laat aanzien

zien , byzonder tuffchen die in het zaad van Menfchen waargenomen worden , of die zig in het zaad der Viervoetige Dieren vertoonen : doch dit onderscheid is te gering om daar lang over te fpreken ; en hy had duizendmaal waargenomen , dat een en het zelve Diertje , dat by voorbeeld zig in manlyk zaad vond , zig dan eens langer dan korter , dan deeze dan die gefaltmaakte , of zyn *figuur* iets fcheen te veranderen , terwyl het daarin Zwom.

Het gebeurt fomtyds ook , dat men in het zaad van Viervoetige Dieren , een Diertje zonder kop aantreft , dat volkomen gelyk is aan die men in het zaad der Vogels ziet , in welke laafte hy egter nooit Diertje met zulke koppen gevonden had , die gelyk waren aan zulke welken in het zaad der Viervoetige Dieren zyn.

Alle deze Diertjes zyn zoo zonderling klein , dat een Millioen van dezelve naauwlyks den omtrek van een zandkorrel kan uitmaken ; en daarby van zoo ongemeene vlugheid , voornaamelyk wanneer zy van een recht gezond Dier komen , dat Hyze langer als vier dagen in 't leven had kunnen houden , wanneer hy die in een klein glaaze vlesje by zig droeg ; zy konden het ook ruim zes uren agter een uithouden , wanneer zy , zelfs by tamelyk koud weêr , in de open lucht aan de uiterfte koude werden bloot gefelt ; doch ftierven aanftonds , zoo dra men ze een weinig te naby aan het vuur bragt.

Daar nu de *Hoden* niets anders zyn als *Dru-
fen* , gelyk die geenen die zig in Verfcheiden
plaatsen des Ligchaams bevinden ; daar zy wy-
ders hunne vaten tot afzondering hebben , die
het vogt , welke zy van het bloed affcheiden ,
in

in de zaadblazen brengen, op dat het aldaar als bewaart blyve, om gevordert wordende, ter behoorlyker tyd, zyn dienft te doen, en men deze diertjes in zulke blazen vind: zoo is het waarschynlyk, dat zy zig met het vogt waarin zy zwemmen, van het bloed afzonderen; en zig deze diertjes in het voedzel bevinden dat wy nuttigen, of in de Lucht dien wy inademen; en dat zy zig gestadig meer en meer Ontwikkel-
len, groeien, en tot volkomenheid geraaken, tot dat zy in de zaadblazen komen, alwaar zy zolang beslooten blyven, tot dat de noodzaaklykheid en de aandringing der Natuur hen uitdriyft.

Wanneer men dus onderzoekt het vogt, uit de zaadblazen getrokken van een Jong Mensch, die volkomen gezond zynde een geweldige dood gestorven is, zoo vind men die gelyk tot dus verre beschreven is. Trek men dit vogt uit de zaadblazen van een kind, dat nog niet tot voortteeling ryp is, dan vind men zodanige diertjes in 't geheel niet, maar in de plaats daarvan kleine Ligchaamtjes, waarin men veronderstellen moet dat deze diertjes ingewikkelt liggen, gelyk *insecten* in hunne *nymphen*. En wordt dit vogt uit de zaadvaten eens gryzaarts getrokken, dan vind men wel diergelyke diertjes in het zelve, doch eenige daarvan reets geheel dood, en de overige zoo elendig gestelt, dat men moeite heeft dezelve slegts drie of vier uren hy het leven te behouden, schoon alle bedenkelyke voorzichtigheid daartoe aangewend werd.

Wanneer de Roede de spanning verkrygt die zy tot voortteeling nodig heeft, en in de Moe-
D der

derschede komt, als dan fluit de beweging die zy zig daarin geeft de Zaadblazen zodanig te saamen, dat die het in zig houdende Zaad, in het kanaal van dien weg dryven, die in zyn beginsel een soort van Bekken of Ontfanger uitmaakt, welke omtrend een duim lang en vyf linien breed is, en zig op dien tyd van de spanning der roede ordentlyk fluit; waarop de beweging der roede een oogenblik nog voortduurende, het Bekken zodanig te saamen dringt, dat het Zaad met geweld daaruit gedreeven word, en de verhinderende overwint die den uitgang belettende. Zonder dit zoude het Zaad, gedurende de beweging der roede, gestadig druipende in de Moederschede storten, daar het integendeel nodig is, dat het op eens als een Springader voortschiet om de Baarmoeder te kunnen bereiken.

Wat hier nu door de beweging der roede in de Moedersche, geschied, geschied ook tame-lyk dikwyls door bloote inbeeldingskracht, wanneer die in den droom door geen andere denkbeelden gestoort word, dan door de geile voorstelling waarmede de Ziel als dan eenig en alleen bezig gehouden word.

Zeer merkwaardig is het, eer het zaad op die wyze uitdringt om aldaar te wagten tot het gedrongen word uitteschieten, dat de *Glandula prostatica* die aan den wortel van de roede ligt, en uit tien of twaalf zakjes bestaat, welke geen gemeenschap met elkander hebben, door even zo veel Kanaalen een vogt daarin stort, dat zig bekwaam vind om aan dit zaad, of de kleine diertjes die daarin zwemmen, tot een *vehiculum* te dienen.

Even

Even zulk een vogt is het, die de *Drusen* aan de Moederschede der Vrouwen, by de eerste geile gedagten die zig opdoen, en vervolgens gestadig geduurende de beweging der roede in de Moederschede, van zig geeven, en die dezen weg bevogtigt, week maakt en overspreit, waardoor die glad en glibberig word. Zonder dit zouden zo min mannetjes als wyfjes die onder alle soorten van Dieren, wederzyds tot voortteeling nootwendig zyn, niets minder dan lust hiertoe gevoelen, en door de Natuur noch door de drift der geneugte daartoe genodigt en aangedreven, maar veel meer daarvan afgeschrikt worden, dewyl zy dan niets als pynlyke smart daarby gevoelen zouden. Dit zoude tegens de schikking der Natuur stryden, die dit vergenoegen alleen daarmede verknogt heeft, om de Dieren aantenopen en te dringen tot Voortplanting van hun geslagt.

En gewis, wy weten meer dan te wel, dat ons de drift der liefde Vervoert, in Weerwil van onzen wil, in Weerwil van duizend zwaa- righeden, en duizend verdrieten, die door de gevolgen daarvan veelyds ontstaan. Men redeneere zoo sterk en vernuftig als men wil, de Natuur Zegepraalt hierin over alle onze Wysheid, dewyl dit alleen en volkomen haar werk is. Het verstand is te zwak zig daartegen te stellen, of veel eer het verstand heeft geen deel daaraan. Zo ras egter deze ogenbliklyke geneugte voorby is, begint het berouw, en blyft duuren. Het gaat hiermede als met eerlooze daden, die met eenig vergenoegen gemengt schynen, die onze zinnen streelt: het vergenoegen duurt een ogenblik, en verdwynt

als een Weerlicht, doch het onaangenaame en verdrietige blyft en duurt bestendig. Waartegen eerlykheid en braafheid door vlyt en Arbeid bevordert, ook dan nog blyven, wanneer de arbeid reets lang zal opgehouden zyn.

Wat de kleine *Drusen* betreft die zig aan de vaten bevinden, zoo zonderen dezelve, daar zy geen eigen verblyf hebben, uit het bloed een kleverig sap af, die hunne uitwerpsel vaten des te meer uit dringen, hoe meer zig in deze vaten uitgefondert en besloten vind, om met dit kleverig zaad de tusfchen ruimte te bestryken, die zig tusfchen de knop en de voorhuit bevind.

Even dus is het ook geleege met de *Drusen*, die zig aan wederzyden van de roede tusfchen de buitenste huid en den *musculus acceleratoriis* der roede bevinden. Want dewyl die ook even zo min als de andere, hunne byzondere ruimte hebben, en alleen met affondering kanaalen voorzien zyn, welke zig boven aan het begin der roede trekt, zoo dringt het kleverig sap, dat door deze *Drusen* afgezondert word uit die kanaalen gestadig, naar maate daarin verfaamelt is om de holligheid van de roede bestendig vogtig te houden en te overstryken; anders zoude dit deel zodanig droog worden dat de kanten aan elkander kleefden en gevolgelyk het zaad niet zouden kunnen doorlaaten.

Men zoude nog kunnen tegenwerpen dat de Natuur die in alle haare werken de eenvoudigheid zoo zeer bemint, dat men in dezelve nooit iets overtolligs of onnodigs gewaar word, immers onmogelyk zoo veele duizend millioenen diertjes zoude hebben opgeoffert, van welke
 ieder

ieder een vrucht inhiel, die in staat konde geweest zyn een Mensch te worden, al stelde men dat het slechts een ééning scepffel konde voortbrengen. Doch dewyl deze diertjes den Schepper der Natuur niets kosten, zoo is de opoffering ook van geen gewigt; en juist daaruit erkent men de oneindige Grootheid en Macht van den hoogsten Bouwmeester. Boven dien maakt deze menigte van diertjes de voortteeling op een eenvoudige en niet minder gelykvormige Wyze altoos zeker en toereikende. En wie kan weten, waartoe hun oneindig aantal nog dienen kan, en of zy niet veelligt tot de volkomenheid van het geheel nog nodig zyn kunnen? Zie verder NIC. HARTSOEKER, LEEUWENHOEK, en anderen.

N A B E R I C H T.

Daar ik thans de Eere heb, reets de vierde druk van myne *Lucina sine Concubitu*, in het Licht te geeven, zoo bedien ik my van deze gelegenheid, om myn ootmoedige dank aan de waereld te betuigen, dat zy myn werk zoo gunstig ontfangen, en daardoor myn yver en moed grootlyks vergolden heeft. Ik twyfel niet of zy zal reets groot nut daarvan getrokken hebben.

De Geleerde Heeren van het Koninglyk Genoodschap der Weetenschappen, hadden, gelyk my berigt is, reets alle toebereidselen gemaakt om myn voorslag in naauwkeurige overweging te nemen; zoo zy niet door de laatste

schriklyke aardbeving, die voor eenige dagen de Hoofdstad Londen overviel, en twee millioenen menschen in den schoot begroef, van dit hun voornemen wederom waren afgeleid. Meer als vyftig *Petit Maitres* die het eerste gevaar ont-koomen waaren, stierven eenige minuten laater van schrik; en ik hoor als eene gewisse waarheid verhaalen, dat niet minder dan vyf Vrouwen de onthouding gehad hebben, om van de *maskerade* die denzelven avond op de Hooimarkt gehouden is, weg te blyven. Alle de Geleerden zyn bezig met diepe *Speculaties* over dit wonderbaar geval; en men heeft opgemerkt dat zeer veel zeldsamen voortekens en beduidenissen, deze aardbeving zyn vóórgedaan, hoewel men niet eerder dan na dat die voorby was, op dezelve acht heeft geslagen. Onder deze vóórbeduidenissen word gerekent de Parlements verkiezing te Westmunster: de wonderbare daden des grooten Turks CARATHA; het helder Licht aan de Lugt, doch voornamelyk en boven al een Exter nest met jongen, die by deze vroege voorjaartyd zoude gevonden zyn. Wanneer egter de verlichte Koningl: *Societeit* haare bovengemelde navorschingen zal geëindigt, en de nieuwsgierige oude Wyven wegens den oorsprong, oorzaken en uitwerkingen der Aardbeving naar genoeg bericht hebben; alsdan hoop ik, dat zy met nadruk denken zal om myn voorslag tot de voortteeling van het menschedom, aan te pryzen, die wezentlyk nooit nodiger kon zyn dan juist op dezen tyd, om daardoor het verlies van zoo veel menschen, door de plotslyke Aardbeving

on-

vensloop, vermakelyke Minnaryen en Rod-
dige Liefdensgevallen beschreeven worden;
doormengd met veele *Aardige* en *Geestige*
Streeken, waarvan zy zich hebben bediend
om tot Fortuin te geraaken, in 8vo. 11 ft.

IV. *Philosophie van het gezond Verstand; of Phi-
losophische Aanmerkingen over de Onzekerheid*
der Menschelyke Kundigheden, door den be-
roemden Marquis *D'Argens*, in 8vo. 20 ft.

By H. H. VAN DRECHT, en alom by de
Boekverkopers, zyn ook nog eenige weinige
EXEMPLAAREN te bekomen, van de vol-
gende Werkjes, als:

I. **M**ERKWAARDIGE AANSPRAAK van
eenen *Croätischen Geestelyken*, gehou-
den by het uittrekken van het *Croätisch*
Volk naar het Leger van *Zyne Keizerlyke*
Majesteit in *Bohemen*. Eene *Redevoering*,
waarin de *Afgrysykheid* van den *Oorlog*,
de *Hoedanigheden* der *strydende Vorsten*
en de *Plichten* der *Krygslieden* en *Soldaa-*
ten met *Levendige*, *Natuurlyke* en *Mees-*
terachtige trekken worden afgeschetst, in
groot 8vo. 4 ft.

II. **H**EMEL en HEL voor **FREDERIK**. Een
Dichtstuk, waarin op eene *Geestige* wyze
word aangetoond, dat de oorzaak, waarom de
Keizer in 't Jaar 1778 niet in het open Veld
heeft durven verschynen, maar zich achter
zyne sterke *Verschanzingen* schuil gehou-
den heeft, is, om dat het *Recht*, de *Hemel*

en *Hel* voor den *Koning van Pruiffen* ftryden,
in groot 8vo. 3 ft.

III. *Het KRYGSMANS L'HOMBRE-SPEL* van
den Jaare 1778, tufchen den *Roomfchen*
Keizer, den *Koning van Pruiffen* en andere
Potentaaen; verrykt met een *Voorbericht*,
waarin de *Regelen* van het *L'Hombre Spel*
kortelyk ontvouwd worden, in gr. 8vo. 4 ft.

By den Drukker deezes, en alomme by zyne Correspondenten, zyn, nevens veele anderen, de volgende WERKJES te bekomen, als:

- I. **D**E *Fransche Spion te Londen*, eerste Stuk:
 Een Werkje, waarin de Staatkunde zoo wel als de Zeden en het Gedrag der *Engelschen*, en de *Modens der Vrouwen*, gegelyk die van alle andere Landen van *Europa*, zeer Geestig en Natuurlyk worden afgeschetst, in gr, 8vo. 15 st.
- II. *Lofrede op den Heere de Voltaire*; opgesteld door Zyne Majesteit den Koning van *Pruissen*; Eene Reedevoering die niet alleen een Nieuw bewys opleevert van de Inneemende Welspreektheid, het bondig Oordeel en de vurige Verbeeldingskracht diens *Grooten Monarchs*; maar tevens eene gegronde en onpartydige Beoordeeling van de voornaamste Werken des beroemde *Voltaire* behelst, zoo wel als levendige trekken van deszelfs Personeel *Caracter*. Uit 't Fransch vertaald, in groot 8vo. 6 st.
- III. *Beredeneerend betoog over het Weezen en Bestaan van Geesten*; dewelke ieder in hun zoort zekere Bedieningen en Amptsverrichtingen hebben, die haar van Elkanderen onderscheiden, en die daarby geschikt zyn om voor des Menschen tydelyk bestaan te waaken, en hun daarin behulpzaam te zyn; doormengd met veele *zonderlinge, verbazende en byna ongehoorde Geschiedenissen* van Hooge en Aanzienlyke *Personagien*, dewelke dienen tot staaving van het Bestaan dier Geesten,

- ten, en ook om deeze anders geheel afgetrokken stof des te aangenaamer en vermakelyker te maaken, in gr. 8vo. 10 ft.
- IV. *Brief van Sybilla Utopia*, Geheim Schryfster van het *Proef ondervindelyk Genoodfchap der Vrouwen*, aan *Abraham Joh. Jon.*, Schryver van de *Lucina sine Concubitu*; of *Memorie* aan het *Koninglyk Genoodfchap der Wetenfchappen te Londen*, in groot 8vo. 4 ft.

By denzelve Boekverkopers word ook uitgegeeven:

- I. **D**E *Vry Metfclary der Vrouwen*, een Authenticy Stukje, waarin alle de Geheimen der *Vrymetfclarinnen* overeenkomftig de waarheid ontleed worden. Behelzende niet alleen eene *Befchryving der Constitutie* van de *Logie*; maar teffens alle de *gebeime Teekens* en *Woorden* der drie Graaden van *Leerling*, *Medegezel* en *Meefter*. Dit Werkje (*het Eenigfte in zyn zoort*) is naar 't *Origineel* gedrukt, in 8vo. 6 ft.
- II. *Huwelyks Gefchiedenis* van den Heer *P. P. Mark*, een der Geestigfte Werkjes van den vermaarden *Wieland*, waarin dit Groot vernuft by de *Befchryving* van zes *Huwelyken* de uitftekenfte *Caracters* der Vrouwen, *Eigenaardig*, *Natuurlyk* en met levendige *Kleuren* affchildert, zodanig dat het een volmaakt *Contrast* uitleverd, in 8vo. 1 ft.
- III. *Wonderbaare Gefchiedenis* van *Twee Galante Juffers*, waarin haare *Overzeldzaame Levens-*

onlangs in deze volkryke stad omgekomen, wederom te tragten te vergoeden.

Vóór ik dit myn Nabericht fluite, is myn pligt, myn opentlyke dankbetuiging afteleggen aan de zoo veele Vrouwen van hoogen en lagen stand die my de Eere heurer aanspraak, aan myn Huis op de Hooimarkt, gegunt hebben. Myn voornemen was, verlof te verzoeken om een opgaaf heurer naamen, en teffens een verhaal der menigvuldige kortswylige gevallen, welke by die gelegenheid gebeurt zyn, nevens het verschildend onderscheid der gemoederen, die ik aantrof, te mogen openbaar maaken; doch dewyl het een zaak, de Eere raakende, is, om geheimen van Dames, zonder heur toestemming, te verraden; zoo wil ik liever dit voornemen uitstellen, tot dat ik de aartige en schoone Dames, die my gewoonlyk bezoeken, heur mening deswegens gevraagd zal hebben. Ik hoor ondertusschen met veel vermaak, dat het onder de Vrouwen reets eene mode geworden is, om, wanneer zy elkander ontmoeten, te vragen: „Zyt gy voorleden nacht op de Hooimarkt geweest, Mevrouw? „Hebt gy gisteren frissche Lucht geschept? op dezelve wyze als men anders vraagt:” Hebt gy gisteren avond Garrick in Lear gezien? of Barry in Oibello? of den grooten Turk op het Yzerkoort? en andere vragen naar de mode.

NB. Alle Vrouwen, die nog Kinderen verlangen, worden verzogt vóór den 20 April by my te koomen, alzoo ik op dien tyd naar Frankryk vertrek, werwaarts ik een dringend ontbod bekomen heb. De Brief van daar aan my, is van byna hondert Dames van den Ker-

sten Rang onderteekent , en ik heb het ver-
genoegen , boven aan de Lyst de beroemde
naam van *Madame POMPADOUR* te zien , die
de Eere geniet aan Zyne Aller-Christelykste
Majesteit de lastige uren te verdryven.

N. N. B. Op dit oogenblik komt tot myn
kennis , dat dit kleine Werkje , thans hier en
elders opentlyk bekend geworden , overal een
verschriklyke wanorde veroorzaakt heeft. De
schoone Kunne , die , gelyk men weet , in alle
dingen den *ton* geeft , ook de ziel van alle
grootte Steden , en zoo ik vertrouw , de ziel
der gantsche Schepping is , is zedert de be-
kendraking van dit Geschrift geheel onkenbaar
geworden ; men vreeft , zoo dit kwaad slegts
nog een wyl tyds voortduurde , en zig ander-
waarts verspreide , dat de Waereld wederom in
den Ouden *Chaos* vervallen zoude. En in de
daad , zedert de Dames door dit zinryk Trac-
taatje te weten zyn gekomen , dat zy moeders
kunnen worden , zonder den omgang met man-
nen daartoe nodig te hebben , zoo springen de
Vrouwen met heur Mannen , de Meisjes met
heur Minnaars , de Weduwen met heur Aan-
bidders , de fyne Zusters met heur geweten Be-
stierders , veel erger om als zy ooit gedaan heb-
ben. Daar is geen ééne , zelfs onder de Le-
lyksten , meer , die zig niet een *Air* geeft , en
over deze heerlyke ontdekking verrukt is , waar-
door thans in 't gevolg heur beurs in zekerheid
gestelt word , voor de roofgierigheid van *Gas-
cons* en *petit maîtres* , die zig voorheen voor eene
kleinigheid , waartoe zy nu niet meer nodig
zyn , duur genoeg betaalen lieten.

Eene andere wanorde , die dit kleine Boekje
ver-

veroorzaakt heeft, en als een gevolg van het daarin gedaan voorstel aangemerkt word, is de *ruine* van ontelbaar veel Lieden, die tot dus verre van de *Galante* Levensmanier des schoonen geslagts bestaan, en nu geen ander toevlugt kunnen hebben als in een Gasthuis. Zonder de mode Kraamsters, de Friseersters, de Verfstersters, de Reuk en Zalfmaaksters, de Stiksters, de Naaisters, en de Gelegenheid Maaksters, te noemen; allen Lieden wien de *Galanterie* alléén tot heden onderhoud verschaft heeft. Zonder de Herbergiers, de Tappers, de Tafelhouders, de Huurkoetsiers, de Voerlieden, de Nagtposten, en de Koppelaarsters, te melden; allen Lieden die van de *Galanterie* hun brood gehad hebben. Zonder eene ontelbaare menigte kooplieden te reekenen, die van honger sterven moeten, wanneer de *Coquette* ophoud. Zonder, eindelyk, van de Poëten, van de makers van Romans, vermaaklyke vertellingen, en kleine *Galante* geschiedenissen, en van de Boekhandelaars te spreken, die dezelve drukken en verkopen: hoe zal het, zonder van allen dezen gewag te maaken; hoe zal het met de Eerlyke Notarissen en Priesters gaan? voor de eersten zullen geen *Echtcontracten* noch Huwelyksche voorwaarden meer te maaken, voor de anderen, geen Geboden afkondigingen te doen, geen Trouw-plechtigheden te voltrekken vallen; gevolglyk is het ook uit met de goude regen, waarmede zy beiden tot dus verre hun dorst, zoo wel en zoo ryklyk gelaaft, en hun beurs zoo overvloedig gevult hebben; want in dergelyke omstandigheden is ieder mild.

In 't kort, zedert deze *Lucina sine Concubitu* verscheen, is alles onkenbaar geworden, en heeft eene andere gedaante verkregen. De jonge Raadsheer is van de trotsche Schoonheden, die hy dagelyks zyne verliefde pynen vertelde, als een schepsel dat nu geheel nutteloos geworden is, afgewezen, en wend thans de kostlyke tyd die hy anders op zyn kniën voor haar te verliezen pleeg, aan, om de Wetten te bestudeeren. De ledigloopende Officier, die zyne luidruchtige Heldendaden in de kleine gezelschappen pleeg uittebazuinen, vind nu geen Schoone meer die naar hem luisteren, veel minder eene die zig met hem inlaaten wil, en heeft dus niemand die zig zyne daden wil laten verhalen, als de oortjes nieuwsvertelder of de Liedjezanger. De uitgehongerde *Gascogner*, die tot dus verre zyn keuken, zyn spel, zyn gevolg, zyn *equipage*, en zyn inkomen op de dwaasheid van eene of andere zottin gebouwt had, die hy grapjes leerde en een erfgenaam beloofde, ziet zig thans van het genot dezer kostlyke voordeelen verstooken. Tot wanhoop gebragt door zyne Schoone, die nu onderrigt is dat zy hem ontbeeren, en egter een erfgenaam voor haar vermogen bekomen kan, die hem gevolglyk zyn afscheid gegeven heeft, ziet hy zig gedwongen, zyn vorig kwartier in het *Hôtel à zes penningen*, weder te betrekken, alwaar hy wel twintig *Confraters* aantreft, die geen Vrouwen meer vinden kunnende, welke hunne zotheden aanhooren, of hunne laffe en belachelyke gebaarden verdragen willen, even als hy nu genoodzaakt zyn toevlugt in deze treurige Gaarkeuken te zoeken. —

„ Dit zyn dan; zegt zeeker *Fransch Heer*,
 „ de schoone uitwerkingen die dat henkers
 „ boek veroorzaakt heeft. Zyn wy, vaart hy
 „ voort, de Heeren Engelschen geen groote
 „ verplichting schuldig, dat zy met dit heerlyk
 „ werkje, het geen hunne zeldsaame en won-
 „ derlyke *Genie* volkomen waardig is, in ge-
 „ heel *Parys* een verwarring te weeg gebragt
 „ hebben die men te dugten heeft dat zig spoed-
 „ dig door het gantsche ryk verspreiden zal?
 „ Gy denkt veelligt, vervolgt hy, dat ik spôt,
 „ en my slegts vermaake met dit te zeggen.
 „ Hoe kan het *waarschynlyk* zyn, zult gy denken,
 „ dat het schoone geslagt, dat by u zoo veel vernuft
 „ bezit, al het vernuft zoo verre zoude kunnen verlie-
 „ zen van te gelooven, dat eene *Vrouw, Maagd of*
 „ *Weduwe Zwanger* konde worden zonder toedoen
 „ eens *Mans*? wel nu, waarom zoude het schoo-
 „ ne geslagt zulks niet gelooven, als de zaak
 „ waar is? Dat maakt gy anderen wys, zult gy
 „ antwoorden; zoo iets moet gy in de dolhuizen
 „ vertellen, alwaar men gekken opsluit. *Zuike din-*
 „ *gen kunnen zotten alleen verbaalen, en niet dan*
 „ *zotten en zottinnen gelooven.*” Zeer goed, zeer
 goed, myn lieve *Vriend*! Gy kunt egter van
 het tegendeel het bewys zelf zien, een *Authen-*
ziek bewys, dat u de waarheid bevestigt van
 het geen de *Engelsman* in zyn kleine boekje,
 voorgeeft, verklaart en bewyft. Ik beroep my
 hier op geen los gerugt of winderige maar, op
 geen aartige schertsfery die slegts tot uw vermaak
 uitgedagt is, maar op een goed en naar alle
 vormen van rechten bestaanbaar vonnis, door
 het *Parlement* van *GRENOBLE* gevelt; Een von-
 nis dat wel oud is, doch voor veele *Lieden*
 nieuw

nieuw zal worden, die het even zoo zeldzaam aanmerken zullen, als de *Lucina sine Concubitu* hen is voorgekomen, en dewelke het tot een bewys dienen kan, en dienen zal. Dit stuk dat tot dus verre zoo onbekent was, als het merkwaardig en zeldzaam is, staat in dit boekje op de 19de bladzyde. Het is uit de registers van het gemelde Parlement te *Grenoble* in *Dauphiné* ontleend, gevolgelyk een der geloofwaardigste schriften, en bewyft, dat eene Vrouw alleen door de kragt der inbeelding ontfangen en Zwanger worden kan; dit gaat nog verder, als het geen de Schryver van het Engelsch Werkje, dat gy denkelyk gelezen zult hebben, beweert.

E I N D E.

E R R A T A.

Om niet te schynen tot de gemeene misflag te vervallen, van *grootte* gebreken over 't hoofd te zien en *kleine* te bevitten, zullen wy liever aan de bescheidenheid der Lezers overlaten, om de weinige Woord en Letterfouten al lezende te verbeteren of onopgemerkt te laten: op Bladz: 4, Regel 16, zoude men *Schoonheid* voor *Eer* kunnen lezen.

